

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
..... 266259

เลขทะเบียน..... 2

เลขเรียกหนังสือ..... 330.9593 ๖ 254 70

2565

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ.2565

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....
12 ก.ย. 2565

- ชื่อเรื่อง** : แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- ผู้วิจัย** : นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี
- ปริญญา** : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ
- ปีที่สำเร็จการศึกษา** : 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 331 คน และกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง รอยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าดัชนีความตองการจำเป็น (PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านนโยบาย (2) ด้านวิชาการ (3) ด้านงบประมาณ (4) ด้านบริหารทั่วไป ผลการประเมินแนวทางการพัฒนา การบริหารสถานศึกษา

ข

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมพบว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การบริหารสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Guidelines for the Development of Educational Institution Administration According to the Philosophy of Sufficiency Economy, Roi Et Secondary Education Service Area Office

Author : Miss.Thapanita Sawangsri

Degree : Master of Education (Education Management)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr.Chumnian Pollaharn

Year : 2022

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the current condition, desirable conditions, and requirements of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office and 2) study the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. the study is separated into two stages. Stage 1 is the study of the current condition, desirable conditions, and requirements of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office and stage 2 is the study of the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. samples are school 331 administrators and teachers and 9 experts. They provide information for the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. then, suitability and feasibility are evaluated to apply the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy. Tools are questionnaires, interview forms, and evaluation forms. Statistics for data analysis are Index of Item Objective Congruence, percentage, mean, standard deviation, coefficient, Cronbach's alpha coefficient, PNI Modified, and content analysis.

Results show that; 1) The current condition and requirement of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office are high and the desired condition is very high. 2) The guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office consist of four sections which are (1) Policy, (2) Academic, (3) Budget, and (4) General administration. For the evaluation of the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy of the Roi Et Secondary Education Service Area Office, the overall is suitable and very high while the feasibility is very high.

Keywords: The Philosophy of Sufficiency Economy, School Administration

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำแนะนำและแนวคิดที่เป็นประโยชน์ รวมไปถึงการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาและให้คำชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อภิศรุตม์ ประราศรี นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท นายศิริ ณะมูล นางปราณี เวชกามา นางทองไพร เปรมปรี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง จนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย โรงเรียนทรายทองวิทยา โรงเรียนสุวรรณภูมิ-พิทยไพศาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดที่ให้ความกรุณาเข้าศึกษาดูงานการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีและให้ข้อมูลที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบพระคุณบิดามารดา ขอขอบคุณคณะครูและเพื่อนร่วมงานโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์ในสิ่งต่าง ๆ และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนและสนับสนุนการศึกษาของข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นจนปัจจุบัน

นางสาวฐาปนิตา สว่างศรี

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา	8
2.2 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	19
2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนา	48
2.5 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด	54
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด	66
ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด	73

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	78
ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	78
ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด.....	103
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	133
5.1 สรุป	133
5.2 อภิปรายผล	134
5.3 ข้อเสนอแนะ	137
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ	146
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	148
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย	168
ภาคผนวก ง ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	186
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	189
ภาคผนวก ฉ คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	191
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการวิจัย	206
การเผยแพร่งานวิจัย	212
ประวัติผู้วิจัย	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	46
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	67
4.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่ม	97
4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน	79
4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ	80
4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ	81
4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	82
4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	84
4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านนโยบาย	86
4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านวิชาการ	88
4.9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านงบประมาณ	91

ตารางที่	หน้า
4.10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารทั่วไป	93
4.11 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวม $PNI_{Modified}$	95
4.12 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านนโยบาย	96
4.13 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านวิชาการ	97
4.14 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านงบประมาณ	99
4.15 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านบริหารทั่วไป	101
4.16 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	126
ก.1 รายนามผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา	147

ตารางที่	หน้า
ง.1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเนื้อหาของ แบบสอบถามการวิจัย	187
จ.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	189

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย 65
ซ.1	สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท 207
ซ.2	สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นายทรงศักดิ์ พรรณศรี 207
ซ.3	สัมภาษณ์ครูจัดการเรียนรู้โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นางจุลจิรา ทาสระคู 208
ซ.4	สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา นายบุญเยี่ยม ศรีสุขกาญจน์ 208
ซ.5	สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา นายปฐากรณ์ รัตน์ไพโร 209
ซ.6	สัมภาษณ์ครูจัดการเรียนโรงเรียนทรายทองวิทยา นางจงใจ กองสุข 209
ซ.7	สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นายบุญภพ จันทร์ตตุการ 210
ซ.8	สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นางสาวสุปณิตตา พวงศรี 210
ซ.9	สัมภาษณ์ครูจัดการเรียนโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นายชวลิต พาระแพน 211

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด เพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลและมั่นคง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550, น. 10) เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการในชีวิตประจำวันและภาระงานที่บุคคลนั้นกำลังทำอยู่อย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ต้องนำความรู้ไปใช้ควบคู่ไปกับคุณธรรมไปประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556, น. 15) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้กับคนทุกระดับ โดยเน้นบนความพอดีเหมาะสมและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น.11) นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยความรู้และคุณธรรม ความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ ความรอบคอบในการวางแผน ส่วนคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น. 10-12) จากกรอบหลักการของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างและช่วยให้สังคมไทยสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงรวมถึงการบูรณาการการบริหารสถานศึกษาพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น. 12) อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน จัดอบรมพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่ขยาย ผลสู่สถานศึกษา (คณะอนุกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา, 2550, น. 8) ดังนั้น การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงควรเน้น ปลุกฝังเยาวชนได้นำมาใช้เป็นหลักการคิดและปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ พอเพียง เพื่อให้ดำเนินชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้ มีสติและใช้ ปัญญาความรู้ในทางที่ถูกเกิดประโยชน์กับตนเอง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555, น. 46) การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปลุกฝังให้รู้จักใช้ชีวิตที่พอประมาณ เห็นคุณค่าของทรัพยากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน รู้จักการแบ่งปัน รักสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของความเป็นไทย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชนใน ประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ด้านการพัฒนาและ การบริหารประเทศใช้ทางสายกลางเป็นหลักในพัฒนา(สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555, น. 51) การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อสังคมโลก จึงควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้เกิด ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ซึ่งใช้หลักการสำคัญ ประกอบด้วย พอประมาณมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การบูรณาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาโดยยึด หลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้องอีกทั้งยัง จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม (แผนพัฒนา การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น. 11) การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เป็นหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องดำเนินการขับเคลื่อน โดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ อาศัยหลักสำคัญประกอบด้วย การบริหาร การเรียนการสอน การนิเทศ การศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น. 13) หลักการ 3 ประการมีความสำคัญจากที่ผ่านมามีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติให้ความรู้ในเทศ การดำเนินงาน ของโรงเรียน แต่การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษายังคงประสบปัญหาการบริหาร สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้นการบูรณาการการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็น

ภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนที่ควรทำความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจเพื่อพัฒนา ส่งเสริมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ เป็นการพัฒนาที่ทำให้ยั่งยืนและพร้อมรองรับต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักที่สร้างสังคมด้วยความเอื้ออาทร ให้เกียรติกันและกัน พึ่งพาตนเองและสามารถทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ทุกด้าน เพื่อให้ประเทศผ่านพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพยั่งยืน ดังนั้น การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการพัฒนา สถานศึกษาสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้สนใจ อีกทั้งยังเป็น แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เป็นอย่างไร

1.2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งระยะในการศึกษาเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด รวม 60 โรงเรียนทั้งสิ้น 2,481 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2564 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูผู้สอน จำนวน 314 คน รวมทั้งหมด 331 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ภายใต้กรอบแนวคิดตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560-2564, น. 2)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาดำเนินการวิจัย ธันวาคม 2564–มกราคม 2565

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน โดยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือวิธีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ (Best Practice) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน แบ่งกลุ่มได้ดังนี้ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ภายใต้กรอบแนวคิดตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านนโยบาย

2.2 ด้านวิชาการ

2.3 ด้านงบประมาณ

2.4 ด้านบริหารทั่วไป

2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

สถานศึกษาด้านแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาดำเนินการวิจัย กุมภาพันธ์-มีนาคม 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานหรือปฏิบัติงานของผู้บริหารกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป

1.5.1 สถานศึกษาพอเพียง หมายถึง สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามเกณฑ์ประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ

1.5.2 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1.5.2.1 ด้านนโยบาย หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา โดยกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาสถานศึกษามายุทธศาสตร์ในแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและตัวชี้วัดการพัฒนาดำเนินตามนโยบายและแผนปฏิบัติการ ติดตามการดำเนินตามนโยบายและแผนปฏิบัติการ นำผลการติดตามมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

1.5.2.2 ด้านวิชาการ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินการทำแผนงานและกิจกรรมทางวิชาการที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวิจัย การนิเทศ ดำเนินตามแผนและนำผลการติดตามไปพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

1.5.2.3 ด้านงบประมาณ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินการทำแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ มีการวางแผนบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการตามแผนงบประมาณ มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนงบประมาณ นำผลการติดตามผลการดำเนินการมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

1.5.2.4 ด้านบริหารทั่วไป หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน มีการติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำ ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ รายงานผลการดำเนินงานและผลการพัฒนาสถานศึกษาต่อ หน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

1.5.3 สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรือเกียรติยศตามบทบาทของบุคคลที่ปรากฏใน สถานศึกษา จำแนกเป็น

1.5.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา

1.5.3.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.5.4 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น 4 ขนาด ดังนี้

1.5.4.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-119 คน

1.5.4.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 120-719 คน

1.5.4.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน

1.5.4.4 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป

1.5.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินการตามคู่มือการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งมีองค์ประกอบ ของคู่มือได้แก่ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ หลักการและเหตุผล ความมุ่งหมาย แนวทาง การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกการบริหารจัดการแนว ทางการนำรูปแบบไปใช้ เงื่อนไขความสำเร็จ บรรณานุกรม เป็นต้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ด้านนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามบริบทของสถานศึกษาได้

1.7.2 ประโยชน์ด้านวิชาการ

1.7.2.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.7.2.2 ได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.7.3 ประโยชน์ด้านการนำไปใช้ ได้ข้อมูลสารสนเทศแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้ที่สนใจหรือผู้เกี่ยวข้องต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนา
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินการ การบริหารจัดการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปซึ่งในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่โดยตรง ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีวิธีการบริหารแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, น. 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา ซึ่งบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554, น. 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความสามารถและความเป็นคนดี การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น ต้องมีการดำเนินการในกาเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และ

พัสดุ ครุภัณฑ์การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย

จากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมด้วยกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามตามเป้าหมาย บริหารจัดการด้านต่าง ๆ เช่น วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

การบริหารเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ดังนี้

ธีระ รุญจวิญญู (2553, น. 8-9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญนักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่ให้นั้นบรรลุจุดหมาย จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ โดยคำนึงถึงหลักการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้ เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการทำงาน มีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

ครุชิต มาลัยวงศ์ (2557, น. 14) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ การศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษาหรืออีกนัยหนึ่งคือ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษานั้นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษาและผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางหากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาก็่งทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 3) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาก็คือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิดการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้จัดการกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยตรง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ

ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รวมทั้งสามารถนำการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนรู้ให้สามารถเกิดได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ทุกกระบบการศึกษา

สรุปความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรเกี่ยวข้องข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย ซึ่งต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ

2.1.3 การบริหารจัดการศึกษา

2.1.3.1 เป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและเพื่อความอยู่รอดขององค์กร มีนักวิชาการได้กล่าวถึงเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช (2554, น. 6-8) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคมต้องรู้เท่าทันโลก การจัดการศึกษาที่ดีต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนค้ำกับการลงทุนและสำคัญอีกอย่างหนึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องมีความเท่าเทียมกันและต้องเข้าถึงกลุ่มคนทุกคน แต่เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มีจำนวนมากมากเกินไปที่จะมีองค์กรใดที่จะสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนได้อย่างครอบคลุม จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามเนื้อหาสาระ แบ่งตามลักษณะของบุคคล เป็นต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์พ่อแม่ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติหรือคนเลี้ยงดูเป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดูและขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วยการให้การศึกษาในลักษณะนี้โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบแต่เป็นธรรมชาติจึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา เมื่อทารกเติบโตขึ้นพอที่จะช่วยเหลือตนเองได้แล้ว พ่อแม่ต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูกไม่อาจดูแลบุตรได้ก็ปล่อยให้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น ญาติหรือมีฉะนั้นต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกทางหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษาโดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล เมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ

ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการศึกษาเป็นต้น

2. บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไป หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในขอบข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกัน

2.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในสถานศึกษา ในครอบครัวหรือในสถานศึกษารูปแบบอื่นในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญก็ได้หรืออาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาตรีด้วยในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญาก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

2.3 ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจคือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียนเด็กไร้ผู้ปกครองหรือความแตกต่าง ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เพื่อให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กอื่นแต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะกรณีสำหรับผู้ด้อยโอกาสเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจและความละเอียดละมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ต้องมีความเข้าใจมีทักษะและได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2.4 ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งบุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไปและมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาดำเนินโครงการพิเศษ นอกจากนี้หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาสัจจกรที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือ

สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่าง ๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิต่างอย่างเป็นทางการก็ได้

2.5 ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีและการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชนจากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำได้ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลายแต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลักเนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมายกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำวาปฎิรูปการเรียนรู้ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเช่นการระดมความคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มและจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

2.6 ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษายังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

2.7 เงินทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมายกำหนดไว้

2.8 สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียน ซึ่งจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น อาคารสถานที่ห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้และควรเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม แต่ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิตและถ่ายทอดสื่อหรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกรณียังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล คือ ความเพียงพอเหมาะสม ปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้อง

รับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการให้มีความพร้อม

2.9 ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษ้อบรม การประเมินและการส่งเสริมให้คิดการเรียนรู้ต่อเนื่องด้วยเหตุนี้ เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาและการศึกษาต้องจัดสำหรับคนทุกคน

2.1.3.2 องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 68) การบริหารมีคำหลักอยู่ 4 คำ คือ งาน คน เป้าหมาย องค์การและมีคำที่เกี่ยวข้องอีก 2 คำ คือ กระบวนการและปฏิบัติ ซึ่งแต่ละคำมีความหมายดังนี้

1. งาน (Work) หมายถึง สิ่งที่ต้องปฏิบัติกระทำตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคนซึ่งงานมีชื่อเรียกหลายชื่อขึ้นอยู่กับเวลาและความเร่งด่วนของเวลาเช่น กิจกรรมภารกิจ (งานที่ต้องทำให้เสร็จ) งาน ผลงาน ตำแหน่งงาน และการมีงานทำหรือการจ้างงาน เป็นต้น

2. คน (Man) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ทำงาน ซึ่งคนมีชื่อเรียกหลายอย่างตามบทบาทหน้าที่ ตำแหน่งและหน่วยงานปฏิบัติ เช่น บุคลากร บุคคล ผู้กระทำ ผู้ปฏิบัติงาน คนงาน นายจ้าง ผู้บังคับบัญชา นาย หัวหน้างาน ผู้ประกอบการ ผู้คุมงาน ลูกน้อง ผู้ใต้บังคับบัญชา หัวหน้า ผู้นำและผู้ตาม เป็นต้น

3. เป้าหมาย (Goals) หมายถึง สิ่งที่ต้องไปให้ถึงสิ่งที่ได้รับหรือสิ่งที่บรรลุจากการปฏิบัติงานซึ่งเป้าหมายอาจมีระดับของความสำคัญน้อยหรือมากขึ้นอยู่กับการกำหนดเกณฑ์วัด เช่น เป้าหมาย ระดับต้น เป้าหมายระดับกลางและเป้าหมายระดับสูง หรืออาจเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณซึ่งหมายถึง การบรรลุเป้าหมายตามชิ้นงานและเป้าหมายเชิงคุณภาพซึ่งหมายถึง การบรรลุตามชิ้นงานแล้วยังเป็นทีพอใจของผู้เกี่ยวข้องหรือมีคุณภาพดีด้วยคำอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น วัตถุประสงค์ จุดประสงค์ จุดหมาย เป้าประสงค์และจุดมุ่งหมาย เป็นต้น

4. องค์การ (Organization) หมายถึง สถานที่/หน่วยงานหรือความสัมพันธ์ระหว่างสองคนขึ้นไปมาอยู่รวมกันโดยมีเป้าหมาย

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวม คือ สมาชิกทุกคนในสังคมต้องรู้เท่าทันโลก การจัดการศึกษาที่ดีต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน คุ่มค่ากับการลงทุน และสำคัญอีกอย่างหนึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ งาน คน เป้าหมาย องค์กรและกระบวนการและปฏิบัติ

2.1.4 หน้าที่การบริหารเบื้องต้น

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 67-68) กล่าวว่า มีนักทฤษฎีการบริหารหลายคนมีแนวคิดว่าการบริหารเป็นกระบวนการของหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ (Functions) สำคัญอยู่ 3 ประการ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง หน้าที่ในการกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย พัฒนาแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ในการนำไปปฏิบัติ เมื่อวางแผนเสร็จจะได้แผน หรือ แพลน (Plan) ออกมา

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง หน้าที่ในการจัดทาบบุคลากร ทรัพยากร ทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์และเงินมารวมกันโดยวิธีที่ดีที่สุด เพื่อปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

3. การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ในการประเมินผล การทบทวน การออกกฎระเบียบ การควบคุมพนักงาน การให้ข้อมูลย้อนกลับและการดูแลมาตรฐานของการบรรลุเป้าหมายของผู้บริหารและการรับผิดชอบในการทำงานบำรุงภายใน รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก การควบคุมมีสามขั้นตอน คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การควบคุมก่อนดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลว่ามีคนและของครบครันพร้อมจะปฏิบัติงานหรือไม่

3.2. การควบคุมระหว่างดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลทุกระยะตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการ ดูความบกพร่องของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหาทางแก้หรือเปลี่ยนแปลงทันทีที่เกิดขึ้น แล้วหาทางแก้หรือให้งานมีการปฏิบัติต่อไปอย่างราบรื่น

3.3. การควบคุมหลังดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลและตรวจสอบผลลัพธ์สุดท้ายว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่และขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง ขั้นนี้เป็นขั้นของการประเมินผล การปฏิบัติงานโดยรวม

3.4. การนำ (Leading) เป็นการนำทาง (Guiding) และการนิเทศติดตาม (Supervising) ผู้ปฏิบัติเมื่อนำแผนขององค์กรไปปฏิบัติ ซึ่งในการนำหรือการนิเทศติดตามจะต้องทำให้ผู้ปฏิบัติมีแรงจูงใจและความคาดหวัง รักษาการสื่อสารที่ดีให้คงไว้ในขั้นนี้ นักบริหารบางคนจึงเรียกว่า การจูงใจ (Motivating) เนื่องจากในการนำผู้บริหารจำเป็นต้องหาวิธีการแนะแนวทางให้ผู้ปฏิบัติทำงานด้วย

ความสบายใจ มีความพยายาม มีความอดทนและมีทิศทางในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายขององค์กร แรงจูงใจเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของผู้ปฏิบัติและหน้าที่สำคัญของผู้บริหารในการจูงใจผู้ปฏิบัติให้ทำงานไปสู่เป้าหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า แนวคิดว่าการบริหารเป็นกระบวนการของหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่การวางแผน การจัดการ องค์กร การควบคุม ซึ่งการควบคุมมีทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการหลังการดำเนินการ และการนิเทศติดตาม การนำผู้บริหารจำเป็นต้องมีแรงจูงใจเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของผู้ปฏิบัติและหน้าที่สำคัญของผู้บริหารในการจูงใจให้ทำงานไปสู่เป้าหมายขององค์กร

2.1.5 ทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 66) กำหนดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในกระบวนการบริหาร และย้ำว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จทั้งหลาย ทั้งผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่าง จะต้องมีความรู้พื้นฐาน 3 ประการ

1. ทักษะวิชาการ (Technical Skills) หมายถึง การมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการ วิธีดำเนินการและกลวิธีต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานในองค์กรถ้าเป็นองค์กรสถานศึกษา ทักษะวิชาการ ได้แก่ ความชำนาญเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี หลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทักษะวิชาการมีความสำคัญสำหรับผู้มีบทบาทเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้างานในระดับกลางของลำดับตำแหน่งและอำนาจหน้าที่เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง

2. ทักษะมนุษย์ (Human Skills) หมายถึง การมีความรู้ความสามารถและความชำนาญของผู้บริหารในการปฏิบัติงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรายบุคคลและกลุ่มบุคคลตัวอย่างของการมีทักษะหรือความชำนาญเกี่ยวกับมนุษย์ เช่น การเข้าใจตนเองการยอมรับตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การยอมรับผู้อื่น การเอาใจเราไปใส่ใจเขา หรือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับทักษะมนุษย์ในทางบริหาร เช่น การเข้าใจภาวะผู้นำคุณลักษณะผู้นำพฤติกรรมผู้นำ แรงจูงใจและการจูงใจ เจตคติและการพัฒนาเจตคติ พลวัตกลุ่มความต้องการของมนุษย์ ทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ทักษะมนุษย์มีความสำคัญต่อบทบาทของผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานทุกระดับของอำนาจเจ้าหน้าที่ และการบริหารองค์กร ทั้งนี้ในการบริหารงานในทุกตำแหน่งจะต้องปฏิบัติงานกับคนอื่นและโดยคนอื่นทั้งสิ้น นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องรู้จักคน และรู้วิธีการใช้ทักษะมนุษย์ จึงจะปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบได้บรรลุตามเป้าหมาย ทักษะมนุษย์เรียนรู้จากศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น จิตวิทยา ปรัชญา พฤติกรรมศาสตร์ สังคมวิทยา สังคมศาสตร์ และมนุษยวิทยาความรู้ในศาสตร์เหล่านี้ได้มาโดยการอ่าน การฟังและการเรียนรู้และการฝึกอบรมโดยตรง ยิ่งอ่านหรือฟังมากขึ้นเท่าไรยิ่งมีความรู้และทักษะมนุษย์มากขึ้นเท่านั้น

3. ทักษะสังกัป (Conceptual Skills) หมายถึง การมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญของผู้บริหารเกี่ยวกับงานโดยรวมและองค์การโดยรวม เป็นความรู้ความสามารถและความชำนาญของผู้บริหารในการมองเห็นองค์การโดยรวม การมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของหน่วยงานย่อยภายในองค์การและบทบาทหน้าที่ของทุกหน่วยงาน ทุกฝ่ายของผู้ปฏิบัติงานภายในองค์การ การพัฒนาความรู้ความสามารถและความชำนาญด้านสังกัปต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการบริหาร พฤติกรรมของบุคคลในองค์การ พฤติกรรมองค์การและปรัชญาขององค์การ สำหรับความรู้ความสามารถและทักษะองค์การหาได้จากการอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการก่อตั้งรายงานประจำปี รายงานการประชุม ระเบียบข้อบังคับขององค์การและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในอดีตและปัจจุบัน แล้วนำความรู้จากการอ่านหนังสือหรือการพูดคุยและเจรจากับบุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญ เช่น เคยอยู่มาก่อนและปฏิบัติอยู่ในองค์การมานานมาวิเคราะห์การบริหารงานในองค์การของตนเอง เป็นต้น ทักษะสังกัปมีความสำคัญมากเป็นพิเศษสำหรับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ถ้าเป็นองค์การสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการบริหารองค์การโดยรวมมากกว่าผู้บริหาร ระดับกลางและระดับล่าง อย่างไรก็ตามผู้บริหารทั้งระดับสูง ระดับกลางและระดับล่าง ต้องมีทักษะมนุษย์มากเท่าเทียมกัน เพราะการบริหารงานทุกระดับภายในองค์การต้องทำงานกับคนและโดยตนเป็นสำคัญนั่นเอง

สรุปได้ว่าทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในกระบวนการบริหารและย้ำว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จทั้งหลายมี 3 ประการ ได้แก่ ทักษะวิชาการ ทักษะมนุษย์และทักษะสังกัป

2.1.6 ความรับผิดชอบของผู้บริหาร

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 73) ได้ศึกษาแนวคิดของอาร์กีริส (Argyris) และพาร์สันส์ (Parsons) และสรุปว่าความรับผิดชอบสำคัญของผู้บริหารในองค์การประเภทใดก็ตามรวมทั้งองค์การสถานศึกษามีอยู่ 4 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมายขององค์การ การบูรณาการภายในและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นแนวคิดของอาร์กีริสและการรักษาแบบแผนวัฒนธรรมซึ่งเป็นแนวคิดของ พาร์สันส์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบรรลุเป้าหมายขององค์การ (Goal Attainment) หมายถึง การดำเนินงานไปให้ถึงจุดหมายปลายทางซึ่งมีความรับผิดชอบสำคัญประการแรกของทุกองค์การ คือการบรรลุเป้าหมายขององค์การ (Organization Goal Attainment) ถ้าเป็นองค์การบริการ เช่น สถานศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษา คือ การบริการผู้เรียนให้ดีที่สุดเพื่อให้ผู้รับบริการ คือ ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการศึกษา เช่น ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์รอบด้านเพื่อการเรียนรู้ในระดับสูงชันและการประกอบอาชีพที่สุจริตมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา คือผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีมีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและถ้าเป็นองค์การ

ธุรกิจ เช่น บริษัทธุรกิจและโรงงานอุตสาหกรรม คือ การมีกำไรสูงสุดและ ลูกคามีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและการบริการที่ดีที่สุดเช่นเดียวกัน

2. การบูรณาการภายใน (Internal Integration) ความรับผิดชอบสำคัญประการสอง คือ การอนุรักษ์หรือการรักษา การบูรณาการภายใน (Maintaining Internal Intergration) ขององค์การ ซึ่งหมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการประสานงานในแผนกและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การในด้านโครงสร้างองค์การ ส่วนในด้านจิตวิทยา การอนุรักษ์หรือการรักษา การบูรณาการภายในขององค์การ หมายถึง การสร้างความรู้สึกเป็นเอกลักษณ์และความจงรักภักดีต่อองค์การ นอกจากนี้ นักทฤษฎีบางคนเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริการ (Administrative Effectiveness) เป็นการบูรณาการภายในเหมือนกัน เนื่องจากประสิทธิผลเป็นการบูรณาการความต้องการขององค์การกับความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งระบบสังคมขององค์การเช่นนี้เป็นลักษณะเด่นของการบริหารในทศวรรษ 1950 และ 1960 เช่น แนวคิดของ เกทเซลส์ ลิฟแฟม และแคมป์เบลล์ (Getzels Lipham and Campbell, 1968) และเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1983) กล่าวว่า การวิจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จพบว่า การมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของสถานศึกษาที่ผูกพันบุคลากรให้อยู่กับวัตถุประสงค์ส่วนรวมและให้บุคลากรมีโอกาสพบความหมายในงานมากขึ้น แสดงว่าสถานศึกษาเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการสืบสานแบบแผนทางวัฒนธรรมและการบูรณาการภายในขององค์การนั่นเอง

3. การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Adaption to External Environment) เป็นความรับผิดชอบสำคัญประการที่สามของผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ การปรับตัวองค์การให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Adapting the Organization to External Environment) ถ้าสังคมเปลี่ยนไป องค์การต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิวัฒนาการทางการเมืองมีผลกระทบต่อองค์การ ในกรณีขององค์การสถานศึกษาจะต้องเผชิญและเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทางสังคมจิตวิทยา ตัวอย่างเช่น ปัญหาผู้เรียนเพิ่มหรือลด การออกกลางคันและการลาออกของบุคลากร อาจมีผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณ การบรรจุแต่งตั้งบุคลากร โครงสร้างขององค์การสถานศึกษา และการใช้อาคารสถานที่ เป็นต้น

4. การอนุรักษ์แบบแผนทางวัฒนธรรม (Maintaining Cultural Patterns) แบบแผนทางวัฒนธรรม (Cultural Patterns) เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง การป้องกัน การหล่อหลอมและการปรุงแต่งขนบธรรมเนียมและปทัสถานทางวัฒนธรรมขององค์การ ถ้าเป็นองค์การสถานศึกษารูปแบบและวัฒนธรรม อาจได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการแข่งขันกีฬาภายใน (กีฬาสี่) การจัดกิจกรรมวันสำคัญการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันพิธีมอบเกียรติบัตร รางวัลชนะเลิศให้แก่บุคลากรและนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น ทำประโยชน์

ให้แก่สถานศึกษาและสังคม การมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและผู้ที่ทำประโยชน์แก่สถานศึกษา เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบสำคัญของผู้บริหารในองค์การประเภทใดก็ตามรวมทั้งองค์การศึกษามีอยู่ 4 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมายขององค์การ การบูรณาการภายใน และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก

2.1.7 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 83-84) ได้วิจัยเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลกับผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิผลและพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลมีคุณลักษณะเหมือนกัน 8 ประการ ดังนี้

1. ไม่ได้ตั้งใจเป็นผู้บริหารตั้งแต่แรก แต่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้บริหารจากหัวหน้าเมื่อเข้าสู่การมีความตั้งใจเป็นเพียงครูสอนธรรมดาเท่านั้น
2. มีความศรัทธาต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง ไม่ได้มีอคติและวิจารณ์เด็กไม่เรียนหนังสือ และปัญหาความประพฤติของเด็ก คิดว่าเป็นสิ่งที่สถานศึกษาตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงเน้นความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาของนักเรียน
3. มีความสามารถทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความภูมิใจในตัวครูและยอมรับว่าครูเป็นผู้เสียสละมีความสามารถ มีความเชื่อมั่นและสามารถกระตือรือร้น รู้จักใช้กระบวนการกลุ่มได้ดี รับฟังความคิดเห็นครู ผู้ปกครองและนักเรียน นอกจากนี้ยังมีทักษะในการคิดอย่างฉับพลันและเห็นใจเพื่อนร่วมงานจึงได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี
4. เป็นผู้เด็ดขาดในการยอมรับความต้องการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามักเผชิญกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคจากเขตพื้นที่การศึกษาและขาดแคลนทรัพยากร รู้สึกมีความยุ่งยากในการอยู่กับข้อจำกัดระบบราชการและมักจะละเมียดสายการบังคับบัญชา โดยหาทางลดปัญหาจากแหล่งต่าง ๆ ที่เห็นว่ามีทางเป็นประโยชน์และเป็นไปได้
5. มีความกระตือรือร้นและยอมรับความผิดชอบของตน ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในฐานะเป็นผู้บริหารและยอมรับในความรับผิดชอบของตนในฐานะเป็นพันธกิจมากกว่าเป็นงานธรรมดายอมรับบทบาทตนเองในปัญหาสังคมปัจจุบัน ความไม่ชัดเจนต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและงานทำมีความสำคัญน้อยกว่าเป้าหมายที่ตนรู้สึกว่าจะมีความสำคัญต้องไปให้ถึงหรือบรรลุ ดังนั้นจึงพบว่ามีทางเป็นไปได้ที่จะอยู่กับความไม่ชัดเจนต่างๆในตำแหน่งของตน
6. มีความมุ่งมั่นต่อการศึกษา ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและสามารถแยกข้อแตกต่างระหว่างเป้าหมายการศึกษาในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นผู้บริหารจึงมีปรัชญาเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาและความสัมพันธ์ของปรัชญาภายในบทบาทนั้น

7. เป็นผู้รู้จักปรับตัว ถ้าพบว่ามีบางสิ่งบางอย่างเป็นไปได้ ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นทันทีและลงมือเดินตามเส้นทางใหม่อย่างปลอดภัย

8. เป็นนักยุทธศาสตร์ที่สามารถ ผู้บริหารสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น มีความสนใจในการกำหนดวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมที่สุดในการเปลี่ยนแปลงนั้นคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (ทำงานบรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพ) ต้องเป็นผู้สนใจการบริหารหลักรัฐศาสตร์และสนใจภาวะผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีทำให้เกิดการพัฒนาองค์กร เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

2.2 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงคือหลักปรัชญาที่กล่าวถึงแนวการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของคนทุกระดับ ทั้งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคปัจจุบัน มีนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรารุช (2553, น. 13) กล่าวถึง แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมิทรมหากุมิพลอดุลยเดช เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าพระบาทสมเด็จพระปรมิทรมหากุมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างมั่นคง ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนความไม่ประมาทโดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนรวมทั้งใช้ความรู้ คุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, น. 12-18) การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ยึดถือความประหยัด
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริต
3. ลดการแข่งขันกันในทางค้าขาย

4. หาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

5. ปฏิบัติในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วร้าย

หลักการโดยรวมของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 การพึ่งตนเอง

1.2 พิจารณาความพอดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุสมผล

1.3 สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น

1.4 ครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และเศรษฐกิจ

2. หลักของความพอประมาณ (พอดี) 5 ประการ

2.1 พอดีด้านจิตใจ

2.2 พอดีด้านสังคม

2.3 พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 พอดีด้านเทคโนโลยี

3. หลักของควมมีเหตุผล

3.1 ยึดความประหยัด ลดค่าใช้จ่ายในทุก ๆ ด้าน

3.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้านความถูกต้อง สุจริต

3.3 ละเลิกการแข่งขันกันในทางค้าขายประกอบอาชีพ

4. หาหนทางในชีวิตให้หลุดพ้นจากความทุกข์

5. ปฏิบัติตนในทางที่ดี ลด เลิก กิเลสให้หมดสิ้นไป

6. หลักของการมีภูมิคุ้มกัน

6.1 มีความรู้ รอบคอบและระมัดระวัง

6.2 มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตขยันอดทนและแบ่งปัน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559, น. 7) เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

อภิชัย พันธเสน (2550, น. 6) ได้กล่าวว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตของพสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 3 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์

ทางเศรษฐกิจในปี 2540 เมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตนาการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาต่างๆ อาจจะใช้วิธี เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องเข้าใจเรื่องที่เป็นปรัชญา ก่อน แล้วจึงเริ่มปลูกฝังและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้แนะทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวทันต่อโลก ยุคโลกาภิวัตน์และรองรับการเปลี่ยนแปลง

เมธ ตันติเวชกุล (2542, น. 7-18) กล่าวถึงความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิด แนวทางดังกล่าวให้แก่ภพสกนิกรของอย่างต่อเนื่อง แต่การนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ยังมีอยู่ในวงจำกัดขณะที่ประเทศเริ่มมีทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์และระบบตลาดเสรีมากขึ้นผลของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง การพัฒนาไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพขององค์กร ภูมิสังคมของประเทศหรือความพร้อมของคนและระบบ การหวังพึ่งพิงความรู้ เงินลงทุนหรือตลาดภายนอกประเทศมากเกินไป โดยไม่เตรียมสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มั่นคงและเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยซึ่งทบถมมาอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายทุนกระจายความเจริญและกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนและในเชิงพื้นที่ เกิดปัญหาทางสังคม ความยอหยอนทางศีลธรรม ความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทย ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาสู่วิกฤตครั้งใหญ่ของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา ซึ่งเป็หน่วยงานหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ จึงได้น้อมนำปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดไว้กว้าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดหลัก

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

3. หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในเงื่อนไข

4. พื้นฐาน (ความรู้คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 เสริมสร้างจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ

5. การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ คุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

5.1 กรอบลักษณะ เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา

5.2 คุณลักษณะ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

6. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

6.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

6.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

6.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้

7. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดังนี้

7.1 เจื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน

7.2 เจื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใฝ่สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

8. แนวทางการปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติโดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท เน้นให้คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรอบคอบ ระวังระมัดระวังและมีคุณธรรมอันเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขสังคมมีความเข้มแข็งและประเทศชาติมั่นคง

2.2.2 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักคิดและแนวทางในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง เจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุลและมีความสุขตามอัตภาพ พร้อมทั้งจะร่วมรับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คนที่พัฒนาตนเองจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง จึงเป็นคนที่ทั้งดีและเก่ง สามารถคิดพิจารณาแยกแยะถูกผิดในการใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพไปในทางที่ถูกต้องกับหลักวิชา สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, น. 53) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของและเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อนกำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพและที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

ทิตนา แคมมณี (2543, น. 23) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการในการดำเนินชีวิตจากแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เพื่อให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุขจะต้องพัฒนาให้คุณลักษณะ ดังนี้ การพึ่งตนเอง การทำงาน การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้และข้อมูล การพัฒนาคุณภาพชีวิต

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547, น. 33) ได้ให้ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า อาจมองได้ 2 ด้าน คือ มองอย่างวัตถุนิยมและมองแบบจิตวิสัย มองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอที่เราพูดว่าพอสมควรตามอัตภาพซึ่งใกล้เคียงกับคำว่า พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ มองแบบจิตวิสัยด้านจิตใจภายในคือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอบางคนมีนิดเดียวก็เป็นการเพียงพอทางจิต

จิรายุทธ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548, น. 11) ให้ความหมายว่า หมายถึง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ ศานติสุขโดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับและใจตนเป็นสำคัญ ซึ่งพระองค์ทรงรับสั่งมานั้นแท้ที่จริงคือวิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดีเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, น. 6) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. แนวคิดหลักเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าหมายมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 มีความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 เสริมสร้างจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบรู้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550, น. 3) เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้

ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง คือ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติมีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ

จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรารุช (2553, น. 12) ได้ให้ความหมาย ของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมิหรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราช ดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้รอดพ้น สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างมั่นคงและยั่งยืนและได้ทรงเน้นย้ำแนวทาง การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนทางสายกลางด้วยความไม่ประมาท โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนรวมทั้งใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559, น.7) ได้ให้ ความหมายไว้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 9) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับ ศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองคือไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตโดยใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกหลักวิชาการ มีการแบ่งปันช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น รู้รักสามัคคี นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้า ที่สมดุลและยั่งยืน

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและ การปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยซึ่งเป็น การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ได้แก่ หลัก 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนหลัก 2 เงื่อนไข คือ ใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผนและการตัดสินใจ

2.2.3 ความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการหลายท่านนำเสนอความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2543, น. 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการในการดำเนินชีวิตจากแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุขจะต้องพัฒนาให้คุณลักษณะ ดังนี้ การพึ่งตนเอง การทำงาน การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้และข้อมูล การพัฒนาคุณภาพของตนเองและคุณภาพชีวิต

สมพร เทพสิทธา (2548, น. 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางเพื่อการดำรงอยู่ในสังคมดังนี้

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ
2. เป็นปรัชญาพัฒนาการบริหารประเทศ
3. จะช่วยให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวดี
5. ต้องมีความรอบรู้รอบคอบและความระมัดระวังอย่างมากในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน
6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและรอบคอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 15) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและแนวทางในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียงคือเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุลมีความสุขตามอัตภาพและพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม นอกจากนี้แล้วยังต้องมีความเพียรอดสาหัสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการทบทวนข้อผิดพลาดแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติแก่ประชาชนให้อยู่ได้ด้วยตนเองในสภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกระดับอยู่อย่างเรียบง่ายไม่สร้างความเดือนร้อนให้ผู้อื่น

ยึดหลักในการดำเนินชีวิตมีความสุขจากการพอเพียงของตนเองและครอบครัวส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ

2.2.4 องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550, น. 12-15) ได้กล่าวถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้

2.2.4.1 กรอบแนวความคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ความจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตที่ดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2.2.4.2 คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติ และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

2.2.4.3 คำนิยาม ความพอเพียง ประกอบด้วย

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

2.2.4.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2) เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้ในสติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2.2.4.5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, น. 3-7) อธิบายว่าเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก เกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจ ครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินให้มีความยั่งยืนหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้ เพิ่มสูงขึ้นและมีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่อัตภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถ พึ่งตนเองได้ มีครอบครัว ที่อบอุ่นและเป็นสุข

2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณและพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคงโดยเริ่ม จากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมีขณิมาปฏิบัติ

3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือเพื่อให้ ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

4. มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต (Way of Life) ของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

ทศนา แคมมณี (2558, น. 17-23) ได้อธิบายถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบดังนี้ ความพอดี หมายถึงความพอดีตามอัตภาพและความเหมาะสมกับบริบทสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องซึ่งนำมาซึ่งภาวะสมดุลที่จะทำให้ทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี ไม่เกิดปัญหาตามมาความพอดีของแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน เนื่องจากคนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ รวมทั้งบริบทและสถานการณ์แต่ละครั้งไม่เหมือนกัน ความพอประมาณจึงต้องอยู่บนความมีเหตุผล คือดูจากเหตุผลที่สมควรและความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ สติ ปัญญา ความสามารถ สุขภาพ กำลัง ทรัพยากรและปัจจัยที่จำเป็นต่าง ๆ หากสิ่งที่คิดจะทำไม่เบียดเบียนตนเองไม่ก่อให้เกิดผลเสียในตัวเองทั้งในระยะสั้นระยะยาวก็นับได้ว่าสิ่งนั้นมีความเหมาะสมกับตน ความเหมาะสมกับผู้อื่น คือไม่เบียดเบียน หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เสียหายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวความเหมาะสมในบริบททั้ง 4 มิติ คือไม่เบียดเบียนทำร้าย ทำลายวัตถุ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมให้ได้รับความเดือดร้อน เสียหายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวทั้งมีความเหมาะสมกับสถานการณ์กาลเทศะ ปัญหา ความต้องการการกระทำที่เหมาะสม หรือมีความพอดี พอประมาณ จะทำให้ทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี หากขาดความเหมาะสม มักจะเกิดปัญหาดังนั้น ปัญหาจึงเป็นสัญญาณที่ช่วยให้รู้ว่าอาจมีปัจจัย/การกระทำบางอย่างที่ขาดความพอดี

พอประมาณ หลักความพอประมาณสามารถนำไปใช้ในการคิดการวางแผนและการปฏิบัติให้มีความเหมาะสม ดำเนินทางสายกลางและยังสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจที่เป็นไปอย่างมีเหตุผล คือมีการพิจารณาถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดมาจากเหตุหรือการกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและส่วนรวม รวมทั้งบริบทแวดล้อมมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Cause–Effect เหตุผลที่ดีจึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความถูกต้อง หรือความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามของสังคม การพิจารณาเหตุและผล ควรพิจารณาให้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันกับเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกันอย่างซับซ้อนเพื่อให้เข้าใจเหตุและผลที่แท้จริง การพิจารณาถึงความเป็นเหตุเป็นผลของเรื่องต่าง ๆ เป็นทักษะที่ควรได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอ เพราะเป็นรากฐานในการคิดและการปฏิบัติงานทุกอย่างให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล โดยหาวิธีการทำงาน และการดำเนินงานที่สามารถป้องกันและจำกัดผลกระทบทางลบไม่ให้เป็นอันตรายต่อตนเองและการดำเนินงานให้สามารถป้องกันและจำกัดผลกระทบทางลบ ไม่ให้เป็นอันตรายต่อตนเองและการดำเนินงานมากเกินไปที่จะรับได้ทำให้มีความเสี่ยงน้อยลง เช่น คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำงานใด ๆ โดยยึดหลักความพอประมาณ และหลักเหตุผลปฏิบัติงานอย่างมีสติ มีการยั้งคิด ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควร ปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ ใช้ความรู้อย่างมีวิจารณญาณ ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดความผิดพลาด สร้างปัจจัยเกื้อหนุนช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม คาดคะเนปัญหา การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและหาวิธีที่จำกัดผลกระทบทางลบ เตรียมแผนสำรอง กลไกการแก้ปัญหาและหาทางออกไว้ หากเกิดการแก้ปัญหาจริง จะช่วยสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ รอบด้านเพื่อนำมาใช้ในการประกอบการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมความรู้เป็นฐานสำคัญในการคิด การกระทำซึ่งเราจำเป็นต้องฝึกฝนตนเองให้รู้จักแสวงหาศึกษาเพิ่มพูนและต่อยอดอยู่เสมอเพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความรอบคอบ นำความรู้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ ความระมัดระวัง ลงมือปฏิบัติตามแผนอย่างมีสติ ปฏิบัติให้ถูกต้องไม่พลาดพลั้ง และเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง สภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกต้อง คุณธรรมที่เป็นเครื่องอาศัยการดำเนินงานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลายประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความอดทน ความเพียรไม่ท้อถอย ความมีสติ มีความรอบคอบ ระมัดระวังทั้งในการคิดการกระทำ การใช้ความรู้ การรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม

ดวงใจ อินทรพรม (2550, น. 16) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ส่วน ได้แก่ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำหลักปรัชญาไปใช้ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่มีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ความพอเพียง (Sufficiency) จะต้องประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีกล่าวคือ กิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งไปก็จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง คุณลักษณะทั้ง 3 ประกอบไปด้วย

1. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตการดำเนินธุรกิจหรือการบริหารประเทศที่อยู่บนพื้นฐานการรู้จักตนเองยึดทางสายกลางซึ่งมีความพอดี ไม่สุดโต่งมีความสมดุลไม่เบียดเบียนตนเองและเบียดเบียนผู้อื่นและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง

2. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณในกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องนำความรู้มาใช้อย่างมีสติ เป็นไปอย่างมีเหตุผลและไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัว สามารถอธิบายได้โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตดังกล่าว การกระทำที่สามารถเรียกว่าพอเพียง (Systematic and Dynamic Optimum) จึงมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ (Scenario) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ (Bounded Rationality) และสร้างภูมิ-คุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่สามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เชิงพลวัต (Dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียงที่สมบูรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 12-23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ซึ่งระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. ดานการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีนโยบายนอมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนอมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีนอมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

1.2 องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 บริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 องค์กรประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

2.1 องค์กรประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัว บ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 องค์กรประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 องค์กรประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

2.3 องค์กรประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ใช่วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 รายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 จัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3. ดานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์กรประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

3.1 องค์กรประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 นำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 องค์กรประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทาง ศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมี
ส่วนรวมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน
ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรม
เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

4.1 องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาศักยภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา
เพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อ
ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจ หน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจ
หน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

4.2 องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเพื่อ
ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจ
หน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

5.1 องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

5.2 องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

5.3 องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

5.4 องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในดานวัตถุ/เศรษฐกิจ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในดานสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในดานสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในดานวัฒนธรรม

สรุปการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนของ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวบ่งชี้) องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวบ่งชี้) องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวบ่งชี้) องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวบ่งชี้)

2.2.5 หลักการทรงงาน

หลักการทรงงานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2548, น. 13-19) ไตรวบรวมหลักการทรงงานไว้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งนั้นจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แทนที่ การสอบถามเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ ตลอดจนราษฎรในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้ถูกต้องและรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน
2. ระเบิดจากภายใน พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มีใ้ช้การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเขาไปหาชุมชน หมู่บ้าน ที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว
3. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ปัญหาทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ คือ การแก้ไขเฉพาะหน้าที่คนมักจะมีมองข้าม
4. ทรงทำตามลำดับขั้นตอนไม่ก้าวกระโดด การทรงงานพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วจะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไปได้ จากนั้นก็จะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งที่จำเป็นในการประกอบอาชีพที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับไขปัญหาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด
5. ภูมิสังคมการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นลักษณะทางวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน
6. องค์กรทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจรในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและ แนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง เช่น กรณีของทฤษฎีใหม่ที่พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
7. ไม่ติดตำราการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริ มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรวมกลมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ ไม่ติดตำราไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

8. ประหยัด เรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎรทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาคด้วยความเรียบง่าย ประหยัด ราษฎรสามารถทำเองได้ หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ มาแก้ไขปัญหโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยาก

9. ทำให้ง่าย (Simplicity) ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำให้การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาเป็นไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและ ที่สำคัญคือสอดคล้องกับความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยสวนรวมใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง ฉะนั้น คำว่า ทำให้ง่าย จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10. การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประชาธิปไตยจึงทรงนำประชาพิจารณ์ มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มารวมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความคิดของประชาชน

11. ประโยชน์สวนรวม การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำรินในการพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงประโยชน์ของสวนรวมเป็นสำคัญ

12. บริการรวมที่จุดเดียว (One Stop Services) การบริการที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จหรือ One Stop Services ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินต้นแบบในการบริการที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาขอใช้บริการ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ มารวมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว

13. ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะทรงใช้ธรรมชาติเขาช่วยเหลือ เห็นได้ว่าทรงเข้าใจธรรมชาติและมนุษย์อย่างเกื้อกูลทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

14. ปลุกจิตสำนึกในใจคน ในการที่จะพัฒนาหรือฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลุกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน

15. การพึ่งตนเอง การพัฒนาตามแนวพระราชดำรินเพื่อการแก้ไขปัญห่าเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญห่าเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตและมนุษย์อย่างเกื้อกูลกันทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

16. รู้ รัก สามัคคี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรินในเรื่อง รู้ รักสามัคคีอย่างต่อเนื่อง รู้ หมายถึง การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้นจะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมดรู้ถึงปัญห่าและรู้ถึงวิธีการแก้ปัญห่า รัก หมายถึง การพิจารณาและตัดสินใจที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญห่า

นั้น ๆ สามัคคี หมายถึง ต้องทำงานรวมมือรวมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะทำให้การแก้ไข
ปัญหาหลงไปด้วยดี

2.2.6 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, น. 9-11) การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านการศึกษาก่อให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควร
จะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและ
เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต
เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ใน
ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยมความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ พร้อม ๆ กัน
ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงต้อง
อาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา
ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สุภาเพ็ญ เตชะเพิ่มผล (2554, น. 30) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางใน
การดำเนินชีวิตตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนไปจนถึงเรื่องใหญ่ระดับชาติ ดังนั้น
การจะทำให้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงกลายเป็นวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีกระบวนการหล่อหลอม
ให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นได้มีความพยายามที่จะนำแนวคิดและความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
บรรจุไว้ในหลักสูตรทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักตนเองและใช้ชีวิตแบบมีสมดุล
ทุกด้านตั้งแต่เด็กจนโต เนื้อหาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกระจายอยู่ในหลักสูตรรวม 4 ช่วงชั้น ๆ ละ 3 ปี
การเรียนการสอนเน้นภาคปฏิบัติและกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งมีหลักสูตรเศรษฐกิจ
พอเพียงในแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ระดับประถมต้น สอนให้เด็กใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
ชีวิตประจำวันที่บ้าน

ป.1 ฟังตนเองในชีวิตประจำวัน แลกเปลี่ยนในครอบครัวและเพื่อน ๆ รู้จักเก็บออม

ป.2 ใช้จ่ายอย่างประหยัด วิเคราะห์ รายจ่ายครอบครัว ลดค่าใช้จ่าย

ป.3 ทำตัวเป็นประโยชน์และรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบนงเงินและสิ่งของ
 ขวงชั้นที่ 2 ระดับประถมปลาย สอนการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน

ป.4 สำรวงบัญชีรายคร้วเรื่อน กิจกรรมสหกรณ

ป.5 ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน

ป.6 วิเคราะห์การใช้เศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน

ขวงชั้นที่ 3 ระดับประถมศึกษาตอนตน สอนเรื่องการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

ม.1 วิเคราะห์ชุมชน (ประวัติ สภาพ ทุนทางสังคม และปัญหา ใช้หลักเศรษฐกิจ
 พอเพียงในการแก้ปัญหาชุมชน)

ม.2 ใช้หลักสหกรณในชีวิตประจำวัน มีส่วนรวมในรำนสหกรณของโรงเรียนจัด
 โครงการสหกรณชุมชน

ม.3 ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาชุมชน

ขวงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนเกี่ยวกับการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง
 ในระดับชาติ

ม.4 ศึกษาแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการพระชาดำริและพระราชดำรัส

ม.5 เขาใจการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ม.6 เขาใจการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาดานอื่น ๆ

2.2.7 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงดานการศึกษา

สุภาเพ็ญ เตชะเพิ่มผล (2554, น. 31-36) เปาหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การปลูกฝัง
 ใให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรตาง ๆ ฝกการอยุรวมกับผู้อื่น
 อยางเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบงปนมีจิตสำนึกรักษสิ่งแวดลอม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม คานิยม
 เอกลักษณ์/ความเปนไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการไ้ใน 2 ส่วน

1. การบริหารสถานศึกษาในดานตาง ๆ

2. การจัดการเรียนรูของผูเรียน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระเรียนรูในห้องเรียน

2.2 การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผูเรียนนอกห้อง
 เรียน การบรรลุเปาหมายดังกลาวขางตน ครูเปนบุคลากรที่สำคัญ ในการถ่ายทอดความรู และปลูกฝัง
 หลักคิดตาง ๆ ใให้แกเด็ก โดยครูตองเขาใจอยางถูกตอง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียง/ไมพอเพียง
 ของตนเองไ้และทำตัวเปนแบบอยางที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

2.2.8 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 2-7) กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงคุณค่าในพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ว่าเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่จะช่วยนำพาสังคมไทยไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต มิให้พลาดพลั้งตกหลุมหลุมเช่นอดีต แต่การจะไปสู่เส้นทางนั้นได้ จำเป็นจะต้องสร้างอนาคตขึ้นเสียตั้งแต่เวลานี้ นั่นคือการสร้างเด็กและเยาวชนใหม่มีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงก่อเกิดแนวคิดที่จะน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาในสังกัด นำความพอเพียงไปสู่จิตใจเด็กและเยาวชนไปสู่จิตใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เพื่อให้เกิดการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นในมิติด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาตลอดจนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและผนวกเอาคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน ศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยหวังให้บรรดาอนาคตของชาติในวันนี้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างพอเพียง สมดุล และยั่งยืนกลไกการขับเคลื่อน เพื่อให้เป็นไปตามเจตจำนงที่ตั้งไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำแนวทางการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้โดยการสร้างกลไกการดำเนินการขึ้นมารองรับเพื่อผลักดันภารกิจครั้งนี้ คือ คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษา มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานและมีคณะกรรมการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการ

1. กำหนดนโยบายการดำเนินงานและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. พิจารณาแผนงาน โครงการ งบประมาณที่ดำเนินการเสนอแนะแนวทางให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย
3. ควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างขวัญกำลังใจต่อหน่วยงานและสถานศึกษา
4. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสมจากคณะกรรมการที่คอยกำกับแผนยุทธศาสตร์ และดูแลในภาพรวมและสนองต่อเป็น คณะทำงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

บทบาทในภาคปฏิบัติและคอยดำเนินงานประสานสอดคล้องกันระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษากับหน่วยงานภาคีเครือข่ายและสถานศึกษาต่าง ๆ

1. ประสานแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของทุกหน่วยงาน ให้เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงและพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. กำหนดแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงให้ได้มาตรฐาน

4. ติดตาม ประเมินผล การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์และแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อมาเมื่อการขับเคลื่อนขยายวงกว้างขึ้นและเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจึงก่อให้เกิดการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการขึ้น โดยให้อยู่ใน การกำกับ ดูแลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 จัดทำแผน/ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4.2 ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

4.3 ประสานงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการและส่งเสริมสนับสนุนให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมทั้งองค์กรภาครัฐและภาคีเครือข่ายภาคเอกชน

4.4 พัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา รวมทั้งจัดทำคู่มือ/แนวปฏิบัติงานและการผลิตสื่อต่าง ๆ

4.5 จัดทำระบบขอมูลสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4.6 ศึกษา วิจัยและพัฒนา การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

4.7 ติดตาม ประเมินผลขององค์กร หน่วยงานด้านการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และรายงานผลต่อกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียงการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือสถานศึกษาพอเพียงเป็นการประเมิน

ระดับคุณภาพการปฏิบัติของสถานศึกษาใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น. 80-85) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษามีกระบวนการ บริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมและการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบ การบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.5 การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาสถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1.5.1 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความเร็วขึ้นสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและมีปัญญาท้องถิ่น

1.5.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัย เคารพกฎกติกา ธรรมเนียมปฏิบัติ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

1.5.3 พัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริม ผู้กระทำความดี ฯลฯ

1.5.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ

1.5.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

1.5.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ดังนี้

1.6.1 ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน

1.6.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

1.6.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพ และบรรยากาศ
ภายในสถานศึกษา

1.6.4 ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ

1.6.5 ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาหลักสูตร ควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง
เข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตร
สถานศึกษา

2. สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
หลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

การจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ
ผู้เรียนโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการวิเคราะห์การจัดการ
การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม
ประเทศชาติ

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และ
แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาโดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

สรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น
การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาต้องมีขั้นตอน
ดำเนินการและวิธีดำเนินการขับเคลื่อนอย่างมีระบบ

2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารสถานศึกษาพอเพียงจะน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นหลักการการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ มีกระบวนการดำเนินงานนโยบาย แผนงาน โครงการโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 35-36) กล่าวว่า มีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ สมดุลกับภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐานทางการวางแผนอย่างรอบคอบเป็นเหตุเป็นผลและไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการ โดยต้องเตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

2. กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการตามแผนอย่างมีระบบและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการจัดการ ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีแนวทาง ดังนี้

5.1 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่นสวยงามประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.2 กำหนดระเบียบในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติกฎกติกาของสังคม มีจิตอาสา คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

5.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม

5.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

5.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

5.6 จัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้

6.1 ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน

6.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

6.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

6.5 ร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

2. จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั้งแผนระยะยาวและแผนระยะสั้น

3. จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

4. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้อง

6. คณะทำงานติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

7. เน้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

8. มีการสรุปและรายงานผลเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง จัดระบบการนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็นแนวคำถามในการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบแนวคิดตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ด้านนโยบาย	1. มีนโยบายแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	2. มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	3. มีการติดตาม/ประเมิน/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
	4. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา
2. ด้านวิชาการ	5. มีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษา วิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนเกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	6. มีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนเกิดจากการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
	7. มีการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริม การศึกษาการวิจัย การนิเทศ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
	8. มีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการไปใช้พัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาการวิจัยการนิเทศ การบูรณาการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษา
3. ด้านงบประมาณ	9. มีแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุนสนับสนุนการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	10. มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุนสนับสนุน การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	11. มีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผน การใช้ งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
	12. มีการนำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้ พัฒนาการใช้งบประมาณหรือระดมทุนสนับสนุนการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
4. ด้านบริหารทั่วไป	13. บริเวณอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	14. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

จากตารางที่ 2.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ด้านได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559, น. 13-23) ดังนี้

1. ด้านนโยบาย

การบริหารสถานศึกษา ด้านนโยบาย ประกอบด้วย การนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและตัวชี้วัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามผลการดำเนินการและนำไปพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ด้านวิชาการ

การบริหารสถานศึกษา ด้านวิชาการ ประกอบด้วย การนำแผนงานหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวิจัย การนิเทศ การดำเนินการตามแผนงาน ติดตามผลการดำเนินการ นำผลการติดตามและประเมินผลไปพัฒนากิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ด้านงบประมาณ

การบริหารสถานศึกษา ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการตามแผน ติดตามผลการดำเนินงาน มีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใส ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านบริหารทั่วไป

การบริหารสถานศึกษา ด้านบริหารทั่วไป ประกอบด้วย สถานศึกษาต้องบริหารจัดการอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รายงานผลการพัฒนาสถานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนา

ความหมายของการพัฒนา เป็นการประดิษฐ์คิดค้นหรือริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาและนำมาใช้เป็นครั้งแรกลักษณะของการพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงในด้านปริมาณ คุณภาพและสิ่งแวดล้อมทุกด้านให้ดีขึ้นหรือเหมาะสมกว่าสภาพที่เป็นอยู่เดิมและมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างมีลำดับขั้นต่อเนื่องกันไป โดยมีนักวิชาการ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ดังนี้

สนธยา พลศรี (2547, น. 2) กล่าวถึงคำว่า พัฒนา นำมาใช้ครั้งแรกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้นำมาใช้เรียกการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการใช้แรงงานคนและสัตว์มาเป็นพลังงานจากเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักร เครื่องยนต์ต่าง ๆ อาชีพของคนในสังคมเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นการประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม วิธีการผลิตเปลี่ยนจากการยังชีพเป็นวิธีการผลิตเพื่อการค้าที่อยู่อาศัยเปลี่ยนจากชนบทเป็นเมือง สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น หลังจากนั้น คำว่าพัฒนาก็ได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลกว่าหมายถึง การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, น. 23) สรุปว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2547, น. 11) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

พะยอม วงศ์สารศรี (2542, น. 15) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือการดำเนินงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

อัจฉรา โพธิยานนท์ (2539, น. 32) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาเป็นหน้าที่ของการวางแผนและการจัดการ ดังนั้นการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าการพัฒนา คือ กระบวนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบหรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า เพื่อปรับเปลี่ยนส่งเสริมให้บุคลากรเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเพื่อเพิ่มพูนความสามารถ ทักษะการปฏิบัติการ มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ความหมายของแนวทาง ความหมายของแนวทางเป็นการเสนอแนวคิดหรือแนวทางไว้เป็นแบบอย่างใน การปฏิบัติ กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ในการจัดการ ซึ่งมีนักวิชาการนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแนวทางไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 234) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวเนื่องจากความหมายของแนวทาง มีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่า รูปแบบ มีความหมาย ใกล้เคียงกันกับแนวทาง

Stoner and Wankel (1986) ซึ่งได้ให้ความหมายว่า การจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำให้ความเข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้นเป็นการสร้าง มโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามและความสัมพันธ์

Good (1982) ได้ให้ความหมายว่า แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า แนวทาง เป็นแนวปฏิบัติ วิธีการ กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาแนวทาง หมายถึงหลักการ กระบวนการ หรือวิธีการปฏิบัติที่ดี ที่นำมาใช้ในองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อปรับเปลี่ยนให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้รวมไปถึงเกิดผลดีต่อผู้รับบริการ ชุมชน

ความหมายของการพัฒนาคู่มือ แนวคิดของนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าคู่มือ คือ หนังสือ เอกสาร ตำราที่แต่งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งมุ่งหวังให้ผู้อ่านกับผู้ใช้คู่มือเข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง

นุติ รุ่งสว่าง (2543, น. 24) ได้กล่าวไว้ว่า คู่มือที่ดีควรมีดังนี้ 1) ด้านรูปแบบมีขนาด รูปเล่มเหมาะสม ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจนมีรูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาและการนำเสนอ กิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน 2) ด้านเนื้อหาของคู่มือควรมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจนเหมาะสม เข้าใจง่ายเนื้อหาควรมีความเหมาะสมตรงกับความต้องการและความจำเป็น 3) ด้านการนำไปใช้ มีการกำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน

ณิชภา เจริญรุ่งเรืองชัย (2547, น. 3) ได้กล่าวไว้ว่า คู่มือควรประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผน 3) การดำเนินงานตามแผน และ 4) การประเมินผลอีกทั้งมีตัวอย่าง แบบฟอร์มต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุดโดยมีความคิดเห็นเฉลี่ย 4.81 สรุปได้ว่า คู่มือเป็นเอกสารที่รวบรวมทั้งทฤษฎีและแบบฝึกปฏิบัติเพื่อใช้ประกอบหรือเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดแนะนำวิธีการปฏิบัติในกิจกรรม มีการคำอธิบายและตอบปัญหาข้อสงสัย เพื่อให้ได้คำตอบอย่างรวดเร็วด้วยตนเอง ทำให้สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้

ขั้นตอนในการพัฒนาคู่มือ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากเอกสาร ตำรา หลักสูตรงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของคู่มือ

2. วิเคราะห์ลักษณะของผู้ใช้คู่มือ
3. กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา ความคิดรวบยอด ของคู่มือ
4. สรรวจรายละเอียดและกำหนดจุดประสงค์ในการให้ความรู้ ของคู่มือ
5. เขียนเนื้อหาของคู่มือตามวัตถุประสงค์และขอบข่ายเนื้อหา กว้าง ๆ ของคู่มือ
6. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา
7. ออกแบบรูปเล่ม จัดพิมพ์ ทดลองใช้ตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพของคู่มือ
8. แก้ไข ปรับปรุงนำไปใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการตัดสินใจการวางแผนร่างคู่มือ

1. การวางแผนร่างคู่มือ

1.1 จุดมุ่งหมายของคู่มือคืออะไร นั่นคือต้องการให้ผู้ใช้นำไปใช้อย่างไรใช้เพื่ออะไรหรือใช้เมื่อไร เช่น ใช้คู่มือในการแก้ปัญหาใช้คู่มือกำกับการปฏิบัติหรือใช้ก่อนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

1.2 ใครเป็นผู้ใช้คู่มือเหล่านี้ ถ้ากำหนดผู้ใช้คู่มือจะทราบถึงความต้องการเฉพาะบางประการของผู้ใช้ทันที พยายามสร้างคู่มือที่มีผู้ใช้ประเภทเดียวกันเท่านั้น เป็นการยากที่จะทำคู่มือสำหรับผู้ใช้หลายประเภทเพราะผู้ใช้อาจมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ดังนั้นความต้องการในแต่ละระดับจึงแตกต่างกัน เป็นการยากที่จะทำคู่มือให้สามารถครอบคลุมความต้องการทั้งหมดในแต่ละระดับได้ การสร้างคู่มือที่มีผู้ใช้ประเภทเดียวจะทำให้คู่มือนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การสอบถามผู้ใช้ว่า พวกเขาต้องการคู่มือแบบไหน เช่น ไม่ต้องการเนื้อหา มากหรือต้องการรูปภาพประกอบ การสร้างพยายามสร้างให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

1.4 คู่มือนี้จะใช้ที่ไหน

1.5 คู่มือนี้จะใช้อย่างไรถ้าผู้ใช้ต้องการใช้เพื่อประกอบขั้นตอนในการปฏิบัติ ผู้สร้างคู่มือจึงควรมีร่างขั้นตอนการทำงานประกอบ

1.6 การนำข้อมูลมาใช้ในคู่มือ ต้องทำอย่างไรจึงจะสามารถชี้ชัดถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้ใช้ปฏิบัติและพิจารณาความถนัด ทักษะและความรู้ที่ผู้ใช้ต้องการในการปฏิบัติได้

1.7 กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานอย่างไร ผู้ใช้จึงรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง

1.8 การกำหนดข้อมูลในแต่ละขั้นตอนกำหนดอย่างไร

1.9 การลำดับเนื้อหาในการเขียนลำดับอย่างไร

2. องค์ประกอบของคู่มือ

2.1 ชื่อคู่มือ

2.2 หลักการและเหตุผล

2.3 ความมุ่งหมาย

2.4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

2.4.1 กำหนดและดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ

2.4.2 กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.5 กลไกการบริหารจัดการ

2.6 การติดตามและประเมินผล

2.7 เครื่องมือ

2.7.1 แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.7.2 แบบนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงาน

2.8 ปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จ

3. การเตรียมข้อมูลในการพัฒนาคู่มือ

3.1 การเขียนหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย

3.2 จัดลำดับหัวข้อ

3.3 วางแผนการนำข้อมูลใส่ในแต่ละหัวข้อ

3.4 เริ่มต้นเขียนเนื้อหา โดยการใช้คำง่าย ๆ และสั้น ๆ อธิบายความหมายศัพท์

เฉพาะมีการยกตัวอย่างมีความต่อเนื่องของลำดับเนื้อหา เป็นต้น

3.5 วางแผนการสาธิตตัวอย่าง

4. การทดสอบคู่มือ ทดสอบในเรื่องต่อไปนี้

4.1 เนื้อหาคู่มือ

4.2 รูปแบบ

4.3 ผลกระทบ

หลักการพื้นฐานในการออกแบบหนังสือคู่มือ

1. ความสมดุล (Balance) ควรให้น้ำหนักในการจัดวางรูปแบบขอบเขตของเนื้อหา และภาพประกอบในแต่ละหน้าให้ได้ส่วนที่เหมาะสม

2. การลำดับ (Sequence) เป็นหนทางที่จะนำผู้อ่านไปสู่ความสนใจ โดยอาศัยหลักว่าผู้อ่านจะเริ่มอ่านจากมุมซ้ายบน และไล่สายตาจากหนังสือออกทางมุมขวาล่าง จากภาพใหญ่ไปสู่ภาพเล็ก จากภาพสีไปสู่ภาพขาวดำ จากหัวข้อไปสู่เนื้อเรื่อง

3. ความต่าง (Contrast) ทำให้สะดุดตา ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านมีใจจดจ่อและสนใจยิ่งขึ้น ความต่างที่ใช้กันโดยทั่วไปนั้น มักจะใช้ในเรื่องของความไม่เหมือนกันของขนาดรูปภาพ สีและรูปทรง

4. ความเรียบง่าย (Simplicity) เป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบหนังสือคู่มือ ดังนั้นในแต่ละหน้าจึงไม่ควรให้มีเนื้อหาและภาพประกอบจนแน่นขนัดหรือเติมแต่งสิ่งอื่น ลงไปจนดูยุ่งเหยิง

5. สัดส่วน (Proportion) เป็นการพิจารณาใช้เนื้อที่หน้ากระดาษ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เห็นว่าอัตราส่วนที่ใช้ควรจะเป็น 3 ต่อ 5 หรือ 3 ต่อ 4 จะทำให้น่าดูและเหมาะสมที่สุด

6. ความเป็นเอกภาพ (Unity) คือ แต่ละส่วนจะต้องสมบูรณ์และเป็นไปด้วยกันได้กับภาพรวมทั้งหมด

ลักษณะของคู่มือที่ดีในการพัฒนาคู่มือขึ้นมาจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะของคู่มือเป็นสำคัญ เพราะผู้ใช้หรือศึกษาคู่มือที่น่าสนใจหรือไม่

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเรื่องที่ศึกษาและไม่ยากจนเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจที่จะหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

1.3 ข้อมูลที่มีในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้

1.4 เนื้อหาควรเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้

1.5 ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่อง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจง่าย

1.6 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัยเสมอ

2. ด้านรูปแบบ

2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโตและมีรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายเหมาะกับผู้ใช้คู่มือ

2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา

2.3 ลักษณะการจัดรูปแบบควรทำให้น่าสนใจ

2.4 การใช้ภาษาควรเข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.5 ระบบการนำเสนอควรเป็นระบบจากง่ายไปยากหรือเป็นเรื่อง ๆ ให้ชัดเจน

3. ด้านการนำไปใช้

3.1 ควรระบุขั้นตอนวิธีการใช้ให้ชัดเจน

3.2 มีแผนภูมิ ตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถใช้ประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

3.4 บอกข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

4. ด้านความเที่ยงตรงในการใช้งาน ผู้เชี่ยวชาญอ่านแล้วเห็นว่า เนื้อหาถูกต้องมีความเหมาะสม

5. ด้านความเชื่อมั่นในการใช้งาน

5.1 ครูทุกคนศึกษาคู่มือแล้วปฏิบัติได้จริง

5.2 ครูทุกคนอ่านคู่มือแล้วเข้าใจตรงกัน

ประสิทธิภาพของคู่มือ การหาประสิทธิภาพของคู่มือ ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษาในการสื่อความหมาย โดยให้ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ 3-5 คน เป็นผู้ประเมิน

สรุปได้ว่าการพัฒนาคู่มือ คือการดำเนินการตามคู่มือ ซึ่งมีองค์ประกอบของคู่มือ ได้แก่ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ บทนำ ความมุ่งหมายแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกการบริหารจัดการเงื่อนไขความสำเร็จ บรรณานุกรม เป็นต้น

2.5 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.1 ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ที่เลขที่ 46 ถนนท้าวภักดิ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด ประมาณ 800 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ระยะ 512 กิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบ 8,299.46 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 5,187,156 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดเป็นลำดับที่ 10 ของภาค และลำดับที่ 23 ของประเทศ ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ระหว่างละติจูดที่ 15 องศา 24 ลิปดาเหนือ ถึง 16 องศา 19 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 16 ลิปดาตะวันออก ถึง 104 องศา 21 ลิปดาตะวันออก

2.5.2 อาณาเขต

จังหวัดร้อยเอ็ดมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดยโสธร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดมหาสารคาม

2.5.3 การติดต่อสื่อสาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เน้นการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา โดยมีเว็บไซต์หลัก คือ <https://www.secondary27.go.th/> Email: secondary27@secondary27.go.th โทรศัพท์ 043-515369 โทรสาร. 043-515657

2.5.4 ส่วนราชการการบริหารจัดการการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีโรงเรียนในสังกัด 60 โรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 7 สหวิทยาเขต ได้แก่

2.5.4.1 สหวิทยาเขตพระชติยะวงษา รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองร้อยเอ็ดเฉพาะ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยและโรงเรียนชติยะวงษา อำเภอธวัชบุรี ยกเว้นโรงเรียนเมื่อน้อยวิทยาคม อำเภอเชียงขวัญ อำเภอทุ่งเขาหลวง และอำเภอจตุรพักตรพิมาน ยกเว้นโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน รัชดาภิเษก

2.5.4.2 สหวิทยาเขตสาเกตนคร รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ยกเว้น โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยและโรงเรียนชติยะวงษา อำเภอธวัชบุรี เฉพาะโรงเรียนเมื่อน้อยวิทยาคม อำเภอจตุรพักตรพิมาน เฉพาะโรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร

2.5.4.3 สหวิทยาเขตเมืองเกษปทุม รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองสรวง อำเภอ เกษตรวิสัย และอำเภอปทุมรัตต์

2.5.4.4 สหวิทยาเขตทุ่งกุลาทอง รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอสุวรรณภูมิและอำเภอ โพนทราย

2.5.4.5 สหวิทยาเขตเมืองแสนสามารถวิทย์ รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอพนมไพร อำเภออาจสามารถ และอำเภอหนองฮี

2.5.4.6 สหวิทยาเขตศิลาทอง รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเสลภูมิและอำเภอโพทอง 3 โรงเรียน

2.5.4.7 สหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอโพทอง 3 โรงเรียน อำเภอหนองพอก อำเภอเมยวดี และอำเภอโพธิ์ชัย

2.5.5 ทิศทางการพัฒนา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดได้ทำการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นยุทธศาสตร์ จุดเน้นมาตรการและตัวชี้วัดความสำเร็จซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

2.5.5.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เป็นองค์กรขับเคลื่อนและยกระดับ คุณภาพการศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2.5.5.2 พันธกิจ

- 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 2) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาการทักษะชีวิตทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมอาชีพ

4) ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ

2.5.5.3 วัฒนธรรมองค์กร

ป้องกันการทุจริตมีจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์และโปร่งใสคือหัวใจการทำงาน

2.5.5.4 เป้าประสงค์

1) ผู้เรียนมีทักษะความรู้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัยและมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองและปรับตัวต่อการเป็นพลเมืองโลก

2) ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3) ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีการมั่นมีความแม่นยำทางวิชาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมและทักษะการใช้เทคโนโลยี

4) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศในความคิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมมีสำนึกความรับผิดชอบและการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5) สถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมมือกับชุมชนภาคส่วน ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนได้อย่างเหมาะสม

2.5.5.5 นโยบาย

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตรงตาม สายงาน

นโยบายที่ 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นโยบายที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.5.6 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.1 จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษาและแผนการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2.5.6.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานสถานศึกษารับทราบกำกับติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

2.5.6.3 ประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.4 กำกับดูแลติดตามและประเมินผลสถานศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.5 ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.6 ประสานระดมทรัพยากรต่างๆรวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนภารกิจและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

2.5.6.8 ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคลองค์กรชุมชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันอื่นในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.9 ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.5.6.10 ประสานส่งเสริมการดำเนินงานของอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

2.5.6.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5.6.12 ปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดหรือตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย

2.5.7 ข้อมูลพื้นฐาน

จำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดมี 60 โรงเรียนจำนวนนักเรียน 42,593 คน จำนวนครูและบุคลากร 2,481 คน (10 มิถุนายน 2564)

สรุปได้ว่าบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดมีที่ตั้งและอาณาเขตที่สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก ทิศทางการพัฒนาศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นยุทธศาสตร์ จุดเน้นมาตรการและตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

दारूररण วงศ์นิคม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา และด้านวัดและประเมินผลการศึกษาตามลำดับ สำหรับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยการอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล คือ มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้

เปรมฤทัย พงษ์พันธ์ (2556) วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาใช้แบบบูรณาการไปในกระบวนการบริหารสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ กำหนด นโยบาย การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขับเคลื่อนแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาผ่านโครงสร้างการบริหาร 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณและงานบริหาร บุคลากรการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรและจัดกิจกรรมเรียนรู้ 2 ลักษณะ คือ จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียนโดยบูรณา

การในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมชุมนุมต่างๆ และกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้คือ การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจและความมุ่งมั่นในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของนักเรียน

พิสิฐ รักพรหม (2556) วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านบริหารทรัพยากรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านพัฒนากิจการนักเรียนโดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านแผนงานและความร่วมมือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพอประมาณโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ทองดี พิมพ์พิศา (2558) ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากและการบริหารสถานศึกษากำลังปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 จำแนกตามกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เขาวเรศ ใจทัด (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัย สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 บูรณาการจัดการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนการสอนครบ ทั้ง 6 องค์ประกอบ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศรีสุภางค์ รื่นเรือง (2559) วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับและผู้บริหาร/ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม วิชาการ งบประมาณ งานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า การดำเนินงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุดได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี ($\bar{X} = 4.18$) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.16$) และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.03$)

จิราพร ผุยผอง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านทุก ด้านอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้าน หน่วยการเรียนรู้มี 7 ตัวชี้วัด ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้มี 9 ตัวชี้วัด ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 10 ตัวชี้วัด ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม มี 7 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สุรพงศ์ มงคลสุคนธ์รักษ์ (2560) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 โดยรวมพบว่ามีสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

พิชามณูญ์ แซ่จัน (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานครพบว่า โดยรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จและด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พินิจ เครือเหลา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วรัญญาภัทร์ วรัญญ์วัฒนชัย (2561) วิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำความรู้และใช้คุณธรรมในการวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่าย

อรรวรรณ บ่อมคำ (2561) วิจัยการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 พบว่า กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางการพัฒนาเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและบริหารจัดการศึกษาในทุกมิติ มอบหมายให้คณะครูนำมาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติมี 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การจัดกิจกรรมในโรงเรียนและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นที่ 4 การเปลี่ยนแปลงบริบท ขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่าย

บุญชนะ บุญโตนด (2562) วิจัยการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน โดยระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

มัลลิกา สีดาเดช (2563) ได้ทำการวิจัยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Bottery (2012, pp. 210-219) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำกับความสัมพันธ์ของความพอเพียง และความยั่งยืนของการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องความพอเพียงไม่เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการจัดการศึกษา แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงของภาวะผู้นำ แนวคิดเรื่องความพอเพียงยังไม่ได้ ถูกป้อนเข้าในกระบวนการการศึกษาอย่างแท้จริง แนวคิดของความพอเพียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มี ผลกระทบทั้งในเชิงของการเปรียบเทียบและการปฏิบัติสำหรับองค์กรทางการศึกษาและผู้นำองค์กร ความพอเพียงมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น สามารถหยุดการนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะตามมาทั้งที่เกิด จากค่านิยมของสังคมหรืออื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

Drechsler (2016, pp. 9-29) ได้ศึกษาปรัชญาประศาสนศาสตร์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาว่าปรัชญาประศาสนศาสตร์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไรและพิจารณา ว่าปรัชญาประศาสนศาสตร์กับเศรษฐกิจพอเพียงจะสอดคล้องกับปรัชญาประศาสนศาสตร์กระบวนการที่ตนเองของ ตะวันตกปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่านโยบายปรัชญาประศาสนศาสตร์กับเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศ ไทยที่มีการยึดหลักพระพุทธศาสนาในการบริหารราชการที่เน้นที่แรงจูงใจในการทำงานของ

ข้าราชการพลเรือน โดยใช้หลักธรรมในการบริหาร เน้นคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานโดย เจ้าหน้าที่ จะจัดทำแผนเศรษฐกิจตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างสมดุล เพื่อให้คนและชุมชนโดยรวมสามารถพึ่งพา ตนเองได้และ รับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ ตะวันตกปัจจุบัน ที่ใกล้เคียงกับรัฐประศาสนศาสตร์กับเศรษฐกิจพอเพียง คือกระบวนทัศน์ รัฐประศาสนศาสตร์แบบ Weberian หรือรัฐ Neo-Weberian เป็นกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ที่มุ่งเน้นแรงจูงใจใน การทำงานมากกว่าโครงสร้างการบริหารหรือการดำเนินงาน

Heinrichs (2013, pp. 228-231) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) เพื่อเป็นแนวทางใหม่ในการส่งเสริมความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากในอดีตระบบ เศรษฐกิจและสังคมส่วนใหญ่เป็นระบบทุนนิยมที่มีการแข่งขันสูงและมีการใช้ทรัพยากรอย่าง สิ้นเปลือง ทำให้ปัจจุบันในหลาย ๆ ประเทศพยายามที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เพื่อให้เกิด เศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมเป็นพื้นฐาน จึงมีการเสนอแนวทาง หนึ่งขึ้นมา คือเรื่องเศรษฐกิจแบ่งปัน ซึ่งเศรษฐกิจแบ่งปันหมายถึง ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปิดใช้ งานการเข้าถึงสินค้า บริการและข้อมูลร่วมกัน โดยการกระจายการแบ่งปันและการใช้ซ้ำของในสินค้า บริการและสถานที่ตั้งทั่วไป โดยผู้ที่แบ่งปันสินค้าหรือบริการจะได้รับค่าตอบแทน เพื่อ เป็นแรงจูงใจ ในการที่จะแบ่งปันทรัพยากรและเศรษฐกิจแบ่งปันนี้สามารถช่วยลดการใช้ทรัพยากรได้อย่างชัดเจน โดยจุดแข็งของแนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปัน คือ การรวบรวมความรู้เชิงประจักษ์ในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งได้รับการ วิจัยและทดลองในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา จากจะเห็นได้จากมีการเพิ่มรูปแบบการแบ่งปัน การใช้ทรัพยากรในประเทศต่าง ๆ เช่น การแชร์รถยนต์ จักรยาน อาหาร ห้องพัก และอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยในหลายประเทศทั่วโลก ตัวอย่างเช่นโครงการ Seoul, a Sharing City ที่ ประเทศเกาหลีใต้ซึ่งมี การปรับปรุงประโยชน์ของทรัพยากรที่ไม่ได้ใช้งานเช่น ถนนลานจอดรถโรงเรียนและห้องสมุด เพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่ทำงานร่วมกัน พื้นที่ใช้ร่วมกัน เป็นต้นหรือ 15 รัฐใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ มีการส่งเสริมโครงการการแบ่งปันเมือง ซึ่งแสดงถึงแนวทางนโยบายที่ครอบคลุมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ แบ่งปันและการขยายตัวของเมือง โดยสรุปจะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจแบ่งปัน มีแนวโน้มที่จะขยายและ เกิดขึ้นในอีกหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกและมีแนวโน้มที่จะสามารถช่วยให้เกิดเศรษฐกิจและสังคมที่ ยั่งยืนได้ในอนาคต

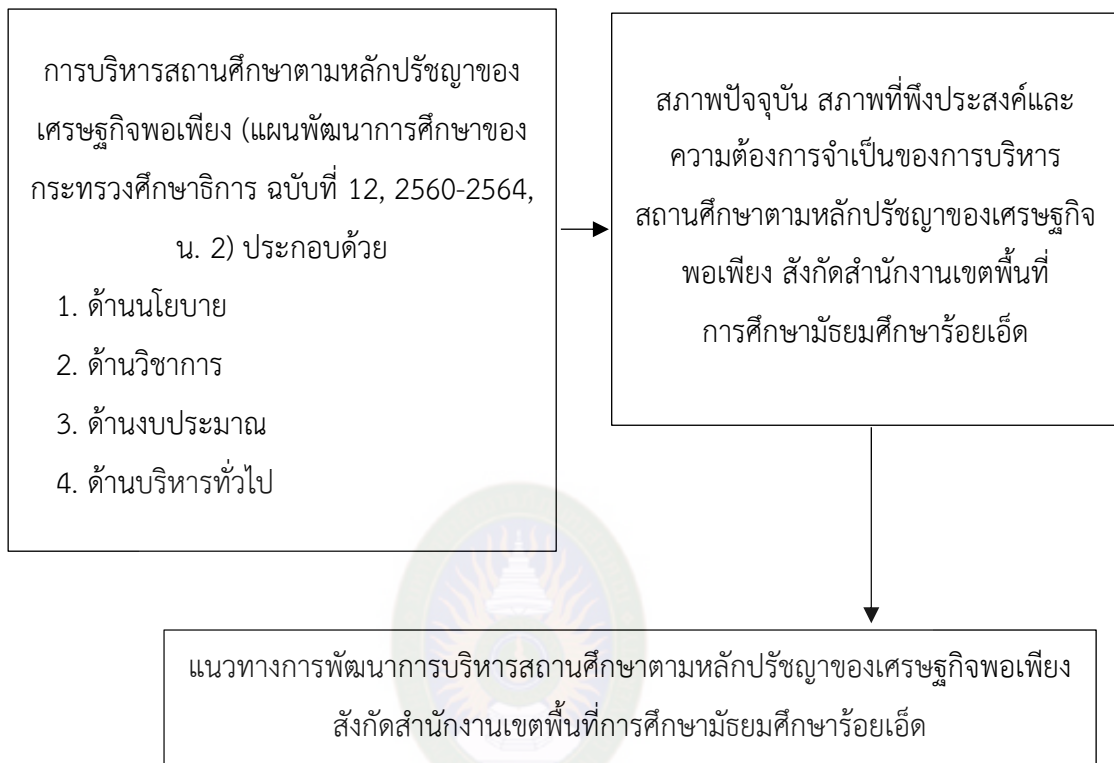
Seubsman, Kally and Sleight (2013, pp. 57-59) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านในพื้นที่ชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยศึกษาจากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ตัวแทนครอบครัวและผู้แทนชุมชนจากหมู่บ้านที่ ได้รับการอบรมและพัฒนาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดหนองคาย ขอนแก่นและศรีสะเกษ จำนวน 771 ครัวเรือน โดยครัวเรือนที่เข้าร่วมในการศึกษาทั้งหมดทุกครัวเรือนตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะ

ทางประชากร สังคมและเศรษฐกิจ สุ่มเลือกกลุ่มย่อย 250 คนเพื่อตอบ คำถามด้านความพอเพียง ทางสังคมโดยผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านร้อยละ 73 มีความพึงพอใจในชีวิต มีรายได้ในครอบครัวที่เพียงพอและมีความพอใจในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การทำไร่นาสวนผสมและมีผลผลิตที่เพียงพอ มีความพอใจในการสร้างชุมชนการใช้ทรัพยากรอย่าง ยั่งยืน แต่ชาวบ้านมากกว่าร้อยละ 90 ยังคงมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของพวกเขาได้เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการเกษตรอย่างเดียวยังไม่สามารถให้อาชีพที่ยั่งยืนสำหรับบุตรหลานในรุ่นต่อ ๆ ไปได้

Shone (2014, pp. 1-14) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาและบทบาทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับนานาชาติ จากการประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านตัวอย่างของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและติมอร์-เลสเต โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลระดับชาติจากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและการสังเกตโดยตรงในศูนย์พัฒนาและบริการด้าน การเกษตรสวนสนสวนสร้อย (กม. 22) แขวงเวียงจันทน์ ศูนย์พัฒนาและบริการการเกษตร สะหวันนะเขต แขวงสะหวันนะเขตและหมู่บ้านนาแสนคำเวงอุดมไซ ประเทศลาว หมู่บ้านตัวอย่าง และศูนย์ ฝึกอบรมเฮรา จังหวัดดีลี ประเทศติมอร์-เลสเต โดยผลการศึกษาพบว่า เศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกจากสหประชาชาติ (United Nations) และมีบทบาทสำคัญต่อสภาพแวดล้อมการพัฒนาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากแนวคิด และขั้นตอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกเลือกให้อยู่ในวาระการพัฒนาระดับโลกของสหประชาชาติ วาระ UN Post2015 และแนวคิดและขั้นตอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังถูกประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในหมู่บ้านและศูนย์ฝึกอบรมในประเทศลาวและติมอร์-เลสเต โดยที่แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถูกนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางวิธีการและการจำลองในระดับท้องถิ่นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในหมู่บ้านโดยพบว่าเศรษฐกิจในหมู่บ้านมีการเติบโตเพิ่มขึ้น ประชากรในหมู่บ้านสามารถช่วยเหลือตนเองได้และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทรัพยากรมีใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ-พอเพียงแสดงให้เห็นว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไปเพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาต้องมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษา

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดในครั้งนี แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คนและครูผู้สอน จำนวน 2,354 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2564 จำนวนโรงเรียน 60 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งหมด 2,481 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2564 จำนวน 331 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยสำรวจโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่ามีทั้งหมด 60 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 13 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 37 โรงเรียน ซึ่งใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 4 ชั้นภูมิ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก แล้วสุ่มโรงเรียนมาจากแต่ละชั้นภูมิจากนั้นแบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน ทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากจนได้ตามสัดส่วนที่กำหนด

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยเทียบจำนวนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 116-117) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนประชากรทั้งหมด 127 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 17 คน ครูผู้สอน จำนวนประชากรทั้งหมด 2,354 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 314 คน รวมประชากรทั้งหมด 2,481 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 331 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)		ครูผู้สอน (คน)	
			ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1.	เล็ก	37	42	6	615	82
2.	กลาง	13	35	5	531	71
3.	ใหญ่	5	25	3	473	63
4.	ใหญ่พิเศษ	5	25	3	735	98
รวม		60	127	17	2,354	314
รวมทั้งสิ้น			17 + 314 = 331			

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีการครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านบริหารทั่วไป

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการสำรวจ รวมทั้งการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ

3.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน สำนวนการใช้ภาษา ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objectives Congruent: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์รายข้อที่มีค่าเท่ากับ 0.60–1.00 ซึ่งถือว่าข้อนั้นๆมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา ตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสมและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.80-1.00 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 116-117)

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ ให้คะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยาม ศัพท์เฉพาะ ให้คะแนน 0

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ ให้คะแนน -1

โดยผู้วิจัยเลือกให้ผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายชื่อดังนี้

3.4.1 ดร.อภิศญารัตน์ ประราศรี วุฒิกการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.4.2 นายเพชรสรณ์ สุวรรณโท วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.4.3 นายศิริ ณะมูล วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.4.4 นางปราณี เวชกามา วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

3.4.5 นางทองไพร เปรมปรี วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปใช้ทดลองเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการนำไปลองใช้ (Try Out) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 32 คน

3.6 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) โดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 116-117) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดังนี้

3.7.1 สภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .30-.79 และมีค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ .94 ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้สภาพที่พึงประสงค์

มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .53–.88 และมีค่าความเชื่อ มีค่าเท่ากับ .98 ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

3.8 ปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้งแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ส่งถึงกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามเสนอผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อขอ ความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย พร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้รูปแบบของ Google Form โดยส่งลิงค์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผลการดำเนินการสรุปได้ว่าได้ลิงค์ตอบกลับ 331 คน คิดร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้มากรอกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 122)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 122)

$$p = \frac{f}{n} \times 100 \quad (3-1)$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n} \quad (3-2)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 126)

$$S.D. = \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)} \quad (3-3)$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

6.1.4 ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index: $PNI_{Modified}$) ใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548, น. 279)

$$PNI_{Modified} = \left(\frac{I-D}{D} \right) \quad (3-4)$$

เมื่อ	$PNI_{Modified}$	แทน	ดัชนีลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น
	I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
	D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 70-72)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6.2.2 การตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

$$r = n \frac{\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}} \quad (3-6)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
	n	แทน	จำนวนคน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อ
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อ
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทุกข้อของทุกคน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง

6.2.3 การตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค

$$a = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right) \quad (3-7)$$

เมื่อ a แทน สัมประสิทธิ์แอลฟา K คือ จำนวนข้อคำถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

**ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด**

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9 คน โดยเลือกจากโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือวิธีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ (Best Practice) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย โรงเรียนทรายทองวิทยา โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน ประเด็นการสัมภาษณ์เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.1.2 นายบุญภาพ จันทมัตตุการ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.1.3 นายบุญเยี่ยม ศรีสุขกาญจน์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.1.4 นายทรงศักดิ์ พรรณศรี วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิ-วิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.1.5 นางสาวสุปณิตา พวงศรี วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.1.6 นายปฐมกรณ์ มีรัตนไพร วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.1 นางจุลจิรา ทาสระคู วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 นายชวลิต พาระแพน วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.3 นางจงใจ กองสุข วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทรายทองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 การศึกษาจากโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือวิถีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ โดยมีคุณสมบัติ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

2.2 ยกวางแผนทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเป็นคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งองค์ประกอบคู่มือ ได้แก่ ชื่อคู่มือ คำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ หลักการและเหตุผล ความมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกบริหารจัดการ เงื่อนไขความสำเร็จ บรรณานุกรม

2.3 ยืนยันแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยดำเนินการประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคุณสมบัติ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน ดังนี้

2.3.1 นายเพชรสรรค์ สุวรรณโท วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.2 นายบุญภพ จันทมัตตุการ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.3 นายบุญเยี่ยม ศรีสุขกาญจน์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.4 นายทรงศักดิ์ พรณศรี วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.5 นางสาวสุปณิตา พวงศรี วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา

2.3.6 นางจุลจิรา ทาสระคู วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิ วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.7 นายชวลิต พาระแพน วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน สุวรรณภูมิพิทยไพศาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามองค์ประกอบการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านบริหารทั่วไป

3.2 แบบประเมิน

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปของแนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนด เกณฑ์ระดับคะแนนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไป อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไป อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไป อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไป อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แบบสัมภาษณ์

4.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องและครอบคลุมแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนดและนำร่างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.2.5 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบประเมิน

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวิธีการสร้างและคุณภาพเครื่องมือดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบประเมิน

4.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

4.2.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอสัมภาษณ์ โดยประสานงานทางโทรศัพท์ กำหนด นัดหมาย วันเวลา สถานที่และส่งหนังสือขอสัมภาษณ์พร้อมแนบเอกสารสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้าวันสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ศึกษาก่อน

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกและบันทึกข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการ วิเคราะห์ ข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด โดยมีการรายงานผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (ดัชนี PNI)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการ บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน และจากการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม (Google Form) กลับคืนรวมจำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด สามารถรายงานผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีผลการวิเคราะห์จำแนกตามสถานภาพและขนาด สถานศึกษา ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	17	5.14
ครูผู้สอน	314	94.86
2. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	88	26.59
ขนาดกลาง	76	22.96
ขนาดใหญ่	66	19.94
ขนาดใหญ่พิเศษ	101	30.51
รวม	331	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 94.86 รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.14 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.59 สถานศึกษาขนาดกลาง 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.96 สถานศึกษาขนาดใหญ่ 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.94 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 101 คน คิดเป็นร้อยละ 30.51

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพที่ปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผล ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	3.56	0.69	มาก	4.54	0.57	มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ	3.49	0.63	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตาม หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ด้านงบประมาณ	3.46	0.67	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
4. ด้านบริหารทั่วไป	3.56	0.63	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	3.52	0.66	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.52$) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.56$) ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.56$) ด้านวิชาการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดคือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยในช่วง 4.54–4.60 อยู่ในระดับ มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารสถานศึกษาตาม หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=17)			ครูผู้สอน (n=314)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	3.89	0.65	มาก	3.53	0.68	มาก
2. ด้านวิชาการ	3.86	0.46	มาก	3.47	0.63	ปานกลาง
3. ด้านงบประมาณ	3.91	0.54	มาก	3.43	0.66	ปานกลาง
4. ด้านบริหารทั่วไป	3.93	0.43	มาก	3.54	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.90	0.52	มาก	3.49	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.91$) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.86$)

ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=17)			ครูผู้สอน (n=314)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	4.66	0.47	มากที่สุด	4.55	0.56	มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ	4.67	0.47	มากที่สุด	4.58	0.55	มากที่สุด
3. ด้านงบประมาณ	4.78	0.41	มากที่สุด	4.59	0.54	มากที่สุด
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.57	0.49	มากที่สุด	4.56	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.67	0.46	มากที่สุด	4.57	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมาได้แก่ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.67$) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.57$)

ผลการศึกษาระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาได้แก่ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.58$) ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.55$)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหาร สถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	ขนาดเล็ก (n=82)			ขนาดกลาง (n=71)			ขนาดใหญ่ (n=63)			ขนาดใหญ่พิเศษ (n=98)		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	3.51	0.61	มาก	3.39	0.55	ปานกลาง	3.32	0.63	ปานกลาง	3.85	0.75	มาก
2. ด้านวิชาการ	3.46	0.54	ปานกลาง	3.31	0.49	ปานกลาง	3.24	0.54	ปานกลาง	3.80	0.73	มาก
3. ด้านงบประมาณ	3.40	0.54	ปานกลาง	3.25	0.46	ปานกลาง	3.21	0.59	ปานกลาง	3.76	0.79	มาก
4. ด้านบริหารทั่วไป	3.50	0.52	ปานกลาง	3.39	0.52	ปานกลาง	3.36	0.59	ปานกลาง	3.82	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.47	0.55	ปานกลาง	3.34	0.50	ปานกลาง	3.28	0.59	ปานกลาง	3.81	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) ด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบายและด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.25$)

ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.32$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.24$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.21$)

ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.82$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหาร สถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	ขนาดเล็ก (n=82)			ขนาดกลาง (n=71)			ขนาดใหญ่ (n=63)			ขนาดใหญ่พิเศษ (n=98)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	4.42	0.59	มาก	4.52	0.56	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด	4.58	0.57	มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ	4.54	0.59	มากที่สุด	4.55	0.55	มากที่สุด	4.66	0.47	มากที่สุด	4.55	0.59	มากที่สุด
3. ด้านงบประมาณ	4.61	0.49	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด	4.61	0.55	มากที่สุด	4.54	0.62	มากที่สุด
4. ด้านบริหารทั่วไป	4.44	0.56	มาก	4.57	0.49	มากที่สุด	4.66	0.47	มากที่สุด	4.55	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.50	0.56	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด	4.66	0.49	มากที่สุด	4.56	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

ผลการศึกษาระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.57$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.52$)

ผลการศึกษาระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการและบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.61$)

ผลการศึกษาระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการและบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.54$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านนโยบาย

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1. สถานศึกษามีการนำนโยบายปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อน ในสถานศึกษา	3.66	0.70	มาก	4.58	0.56	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.53	0.69	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน แผนปฏิบัติการประจำปี	3.57	0.71	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการกำหนดแผนพัฒนา สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	0.70	มาก	4.56	0.56	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัด การพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.69	มาก	4.51	0.59	มากที่สุด
6. สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติการประจำปีที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	3.57	0.70	มาก	4.54	0.57	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการติดตามผล การดำเนินการตามนโยบายและ แผนปฏิบัติการประจำปีที่น่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ขับเคลื่อนในสถานศึกษา	3.58	0.67	มาก	4.52	0.58	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8. สถานศึกษานำผลการติดตามมา พัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา	3.56	0.68	มาก	4.53	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.56	0.63	มาก	4.54	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านนโยบาย พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาสถานศึกษามี การติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามี การกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.50$)

ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาสถานศึกษามีการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.56$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.51$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวิชาการ

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1. สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริม การศึกษาบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.44	0.52	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการวิจัยการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.36	0.56	ปานกลาง	4.56	0.57	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการนิเทศการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.53	0.68	มาก	4.58	0.57	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.54	0.58	มาก	4.59	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการดำเนินการตาม แผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษา บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัด การเรียนการสอน	3.54	0.69	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการติดตาม/ประเมินผล การดำเนินการตามแผน/กิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.55	0.68	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการติดตาม การดำเนินการวิจัยการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.36	0.56	ปานกลาง	4.57	0.57	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	ระดับ
8. สถานศึกษามีการติดตาม การดำเนินการนิเทศการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.50	0.62	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด
9. สถานศึกษามีการติดตามการดำเนินการ การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัด การเรียนการสอน	3.54	0.67	มาก	4.56	0.56	มากที่สุด
10. สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการวิจัยไปใช้ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษา บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียน การสอน	3.48	0.63	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
11. สถานศึกษามีการนำผลการ ติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการ การนิเทศไปใช้พัฒนากิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่ การจัดการเรียน การสอน	3.56	0.64	มาก	4.56	0.56	มากที่สุด
12. สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการบูรณา การไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริม การศึกษาบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.53	0.66	มาก	4.55	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.49	0.63	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านวิชาการ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการการนิเทศไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมาสถานศึกษามีการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการวิจัยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษามีการติดตามการดำเนินการวิจัยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.36$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนและสถานศึกษามีการติดตามการดำเนินการนิเทศการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาสถานศึกษามีการบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการวิจัยไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการ การบูรณาการไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.55$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณ

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1. สถานศึกษามีแผนปฏิบัติ การประจำปีเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา	3.57	0.68	มาก	4.62	0.51	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการวางแผน การบริหารจัดการงบประมาณ ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	0.65	ปานกลาง	4.61	0.53	มากที่สุด
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคน ในองค์กรมีส่วนร่วมในการวาง แผนการใช้งบประมาณอย่าง คุ้มค่า สมเหตุสมผล	3.43	0.65	ปานกลาง	4.60	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีดำเนินการใช้จ่าย งบประมาณอย่างประหยัด คุ้มค่า มีความสมเหตุสมผลใน การขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.37	0.65	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด
5. สถานศึกษาดำเนินการตาม แผนการใช้งบประมาณ การขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.39	0.64	ปานกลาง	4.61	0.53	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบ การใช้งบประมาณการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.66	มาก	4.59	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนใน องค์กรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้งบประมาณ การขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.37	0.66	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด
8. สถานศึกษามีการบริหารจัดการ การใช้งบประมาณการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างโปร่งใส	3.41	0.68	ปานกลาง	4.56	0.56	มากที่สุด
9. สถานศึกษามีการติดตามประเมิน รายงานผลการดำเนินการตาม แผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.70	มาก	4.59	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.46	0.67	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านงบประมาณ พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมาสถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า มีความสมเหตุสมผลในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.37$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดคุ่มค่ามีความสมเหตุสมผลในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาสถานศึกษามี

แผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.62$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามี การบริหารจัดการการใช้ งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใส ($\bar{X} = 4.59$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารทั่วไป

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1. สถานศึกษามีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา	3.41	0.64	ปานกลาง	4.58	0.54	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	0.64	ปานกลาง	4.58	0.54	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.64	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด
4. สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	3.49	0.63	ปานกลาง	4.55	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.63	ปานกลาง	4.54	0.56	มากที่สุด
6. สถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษา	3.41	0.63	ปานกลาง	4.53	0.54	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. สถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.63	ปานกลาง	4.51	0.56	มากที่สุด
8. สถานศึกษามีการติดตามและ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.63	มาก	4.54	0.55	มากที่สุด
9. สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเป็นระบบ	3.60	0.62	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด
10. สถานศึกษามีการรายงานผล การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ	3.85	0.51	มาก	4.58	0.54	มากที่สุด
11. สถานศึกษามีการรายงานผล การพัฒนาสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อ หน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่ สาธารณะทุกปีการศึกษา	3.87	0.51	มาก	4.58	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.56	0.63	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านบริหารทั่วไป พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา

สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.85$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาและสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.41$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบและสถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาสถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ สถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.51$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (ดัชนี PNI)

จากค่าเฉลี่ยของระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สามารถคำนวณค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ และแสดงผลโดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อยได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของ

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวม $PNI_{Modified}$

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านนโยบาย	3.57	4.54	0.31	1
2. ด้านวิชาการ	3.49	4.58	0.28	4
3. ด้านงบประมาณ	3.46	4.43	0.28	2
4. ด้านบริหารทั่วไป	3.56	4.56	0.28	3

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ลำดับความต้องจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านนโยบาย ($PNI_{Modified} = 0.31$) ลำดับที่ 2 ด้านงบประมาณ ($PNI_{Modified} = 0.28$) ลำดับที่ 3 ด้านบริหารทั่วไป ($PNI_{Modified} = 0.28$) และลำดับที่ 4 ด้านวิชาการ

ตารางที่ 4.12 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น

ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านนโยบาย

ด้านนโยบาย	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	3.66	4.58	0.25	8
2. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	4.53	0.28	3
3. สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.57	4.54	0.27	4
4. สถานศึกษามีการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	4.56	0.28	2
5. สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	4.51	0.28	1
6. สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	3.57	4.54	0.27	5

(ต่อ)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านนโยบาย	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
7. สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ขับเคลื่อนในสถานศึกษา	3.58	4.52	0.26	7
8. สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา	3.56	4.53	0.27	6

จากตารางที่ 4.12 ด้านนโยบาย พบว่า ประเด็นสถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุดคือ 0.289 และประเด็นสถานศึกษามีการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ น้อยที่สุด คือ 0.251

ตารางที่ 4.13 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความ
ต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านวิชาการ

ด้านวิชาการ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริม การศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	3.44	4.60	0.33	3
2. สถานศึกษามีการวิจัยการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.36	4.56	0.35	2
3. สถานศึกษามีการนิเทศการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.53	4.58	0.29	7

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านวิชาการ	D	I	<i>PNI</i> _{Modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
4. สถานศึกษามีการบูรณาการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.54	4.59	0.29	8
5. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผน/ กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน	3.54	4.60	0.29	6
6. สถานศึกษามีการติดตาม/ประเมินผล การดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริม การศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียน การสอน	3.55	4.57	0.28	10
7. สถานศึกษามีการติดตามการดำเนินการ วิจัยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	3.36	4.57	0.36	1
8. สถานศึกษามีการติดตามการดำเนิน การนิเทศการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	3.50	4.60	0.31	4
9. สถานศึกษามีการติดตามการดำเนิน การบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียน การสอน	3.54	4.56	0.28	11
10. สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการวิจัยไปใช้ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	3.48	4.55	0.30	5

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านวิชาการ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
11. สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการการนิเทศไป ใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษา บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	3.56	4.56	0.28	12
12. สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการการบูรณาการ ไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษา บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียน การสอน	3.53	4.55	0.28	9

จากตารางที่ 4.13 ด้านวิชาการ พบว่า ประเด็นสถานศึกษามีการติดตามการดำเนินการวิจัย
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนมีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด
คือ 0.36 และประเด็นสถานศึกษามีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการการนิเทศไปใช้
พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการศึกษารบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียน
การสอนมีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.28

ตารางที่ 4.14 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความ
ต้องการจำเป็นของ

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปี เกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา	3.57	4.57	0.28	8

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ด้านงบประมาณ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
2. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	4.59	0.31	6
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล	3.43	4.57	0.33	5
4. สถานศึกษามีดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด คุ้มค่า มีความสมเหตุสมผลในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	3.37	4.57	0.35	2
5. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.39	4.60	0.35	1
6. สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.57	0.30	7
7. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.37	4.57	0.35	3
8. สถานศึกษามีการบริหารจัดการการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใส	3.41	4.60	0.34	4
9. สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	4.51	0.25	9

จากตารางที่ 4.14 ด้านงบประมาณ พบว่า ประเด็นสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.35 และประเด็นสถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.25

ตารางที่ 4.15 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของ
แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านบริหารทั่วไป

ด้านบริหารทั่วไป	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการนำผลการติดตามผล การดำเนินการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลใน การพัฒนาสถานศึกษา	3.41	4.58	0.34	1
2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	4.58	0.31	3
3. สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.57	0.30	6
4. สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	3.49	4.55	0.30	5
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและการวางแผนงานให้ สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.47	4.54	0.30	4
6. สถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษา	3.41	4.53	0.32	2

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้านบริหารทั่วไป	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
7. สถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	4.51	0.30	7
8. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	4.54	0.26	9
9. สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ	3.60	4.57	0.26	8
10. สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ	3.85	4.58	0.19	10
11. สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา	3.87	4.58	0.18	11

จากตารางที่ 4.15 ด้านบริหารทั่วไป พบว่า สถานศึกษามีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.34 และประเด็นสถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.18

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือมีแนวปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ (Best Practice) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับความต้องการความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ทั้ง 4 ด้าน จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้ง 4 ด้านไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับ เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนที่จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจาก 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวเป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 2 นายทรงศักดิ์ พรรณศรี รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 3 นางจุลจิรา ทาสระคู ตำแหน่ง ครู

2. โรงเรียนทรายทองวิทยา อำเภอโพธิ์ทราย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นายบุญเยี่ยม ศรีสุขกาญจน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 2 นายปลุกกรณ์ มิรัตน์ไพร ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 3 นางจงใจ กองสุข ตำแหน่ง ครู

3. โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นายบุญภพ จันทมัตตุการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 2 นางสาวสุปณิตตา พวงศรี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 3 นายชวลิต พาระแพน ตำแหน่ง ครู

ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. ด้านนโยบาย

จากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ด้านนโยบาย คือ สถานศึกษาต้องนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดทำไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาสถานศึกษา ต้องมีกระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) มีการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ต้องสร้างรู้ความเข้าใจบุคลากรทุกคน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและนำผลมาพัฒนาต่อไป

1.1 โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและนำไปสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนเพื่อลงสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้นโยบายเกี่ยวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปบูรณาการในแผนปฏิบัติการประจำปี ประชุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องให้รับทราบนโยบายร่วมกันและดำเนินการตามที่แผนปฏิบัติงานที่วางไว้ ติดตามผลการดำเนินงานและสะท้อนผลกลับเพื่อพัฒนาโรงเรียนต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...โรงเรียนมีการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกกลุ่มงานโดยบูรณาการไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมวางแผนและเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาผู้เรียนและขยายผลสู่ชุมชน ติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและนำผล การดำเนินการมาปรับปรุงพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...โรงเรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนร่วมกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการประจำปีให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินงานตามโครงการนิเทศและติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

1.2 โรงเรียนทรายทองวิทยา

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้พอเพียง พอดี ไม่ขาดแคลน โดยใช้กระบวนการบริหารทรัพยากร 4 M ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุดิบ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า นอกจากนี้จะต้องมีกระบวนการทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ตามกระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ PDCA คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) โรงเรียนควรมีการประชุมวางแผนร่วมกัน กับคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลจากการรายงานตนเองประจำปีของทุกปี มาวางแผนพัฒนาโรงเรียนโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในแผนปฏิบัติการ โรงเรียนและแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ จัดทำโครงการต่าง ๆ โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติให้ยั่งยืน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า ทุกคนในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยเริ่มจากการประชุมวางแผนนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวขับเคลื่อนในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน สู่โครงการต่าง ๆ เพื่อลงสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน และต้องติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ ทุกคนต้องเข้าใจรับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีบทบาทสำคัญควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอยู่เสมอ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

1.3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาสถานศึกษาตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาโรงเรียนและแผนปฏิบัติการโรงเรียนทุกคนต้องนำไปดำเนินการสู่ผู้เรียนและขยายผลไปสู่ชุมชนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ลงมือปฏิบัติจริงและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามเป็นระยะ ๆ นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ปัญหาอย่างมีกระบวนการ สะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการด้านการศึกษานำมากำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ประชุมและวางแผนร่วมกันกับทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงมือปฏิบัติจริงและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นำผลการดำเนินงานมาพัฒนาต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนต้องเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง โดยการเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

2. ด้านวิชาการ

จากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ด้านวิชาการ คือ สถานศึกษาต้องมีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน มีกระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอมีการวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมดุลใน 4 มิติ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า ด้านวิชาการถือเป็นด้านที่สำคัญต่อผู้เรียนที่จะน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนต้องสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ผู้เรียนเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดทางสายกลาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐาน 2 เงื่อนไข คือ มีความรู้ คู่คุณธรรม 4 มิติ ควรมีการวิจัยและนิเทศติดตาม ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆให้ผู้เรียนได้ซึมซับหลักการและกระบวนการจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศติดตาม มีการวิจัยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนและนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

2.2 โรงเรียนทรายทองวิทยา

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนตระหนักและให้ความสำคัญกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้คู่คุณธรรม ผู้เรียนต้องเข้าใจและเข้าถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง สามารถนำไปปฏิบัติและใช้ในชีวิตได้จริงและสามารถถ่ายทอดให้คนรอบตัวหรือชุมชนเข้าใจได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษابูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน มีการวิจัยการขับเคลื่อนปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องทำแบบมีกระบวนการทุกขั้นตอนและสะท้อนผลกลับไปพัฒนาในปีต่อ ๆ ไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนควรสร้างความตระหนักความรู้เข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและบุคลากรให้ชัดเจนก่อนลงสู่การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยการอบรมพัฒนาตนเองจากวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาดูงานภายนอกสถานศึกษา เมื่อครูและบุคลากรเข้าใจแล้วการนำสู่การบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนก็จะชัดเจนขึ้น ควรมีการวิจัยประกอบด้วยเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาโรงเรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

2.3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามจากคณะกรรมการภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมวางแผนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการทำงานแบบวงจรคุณภาพ PDCA และนำผลการดำเนินงานมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนเน้นย้ำที่การปฏิบัติที่มั่นคงและยั่งยืน บุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติต่อเนื่องและคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมดุลใน 4 มิติ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน จัดฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติจริงมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการใช้กระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ PLC เพื่อร่วมกันวางแผนและแก้ปัญหา ติดตามอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระบุกิจกรรมที่ใช้ใน

การจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการนิเทศ ติดตาม และนำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อเป็น การสะท้อนผลเผยแพร่ผลงานที่ดีเยี่ยมเพื่อให้ผู้อื่นได้ดูเป็นแบบอย่างและนำไป พัฒนาต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

3. ด้านงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ด้านงบประมาณ คือ สถานศึกษาต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ บูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต้องมีการประชุมวางแผนการใช้ งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณ อย่างคุ้มค่าสมเหตุสมผล บริหารจัดการบนความพอเพียง พอดีแต่ไม่ขาดแคลน การบริหารจัดการ งบประมาณต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง

3.1 โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการ ใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ การวางแผนงบประมาณ ต้องชัดเจนและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่าง คุ้มค่าและสมเหตุสมผล ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับรู้รับทราบและร่วมกันตรวจสอบ ใช้แผนปฏิบัติการนำทางและดำเนินการตามแผน คำนึงถึงความยั่งยืนและนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการติดตาม ประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การบริหารจัดการการใช้งบประมาณการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใส ทุกคนสามารถตรวจสอบได้และต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน

การใช้งบประมาณ ต้องใช้งบประมาณอย่างพอดี สมเหตุสมผล ยั่งยืน สามารถไปใช้ได้จริงในอนาคต ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อแต่ก็ต้องไม่ขาดแคลน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

3.2 โรงเรียนทรายทองวิทยา

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้มีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล บริหารจัดการบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน การบริหารจัดการงบประมาณต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และลงสู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการประชุมวางแผนปฏิบัติตามนโยบาย การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้มีความคุ้มค่า สมเหตุสมผลและยั่งยืน ผู้เรียนต้องได้รับผลประโยชน์สูงสุดและสามารถนำไปเผยแพร่แก่คนรอบตัวได้ถูกต้อง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม พอเพียงและคุ้มค่า โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุด ใช้จ่ายงบประมาณอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ดำเนินการตามแผนและติดตามการดำเนินงานและรายงานผล...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

3.3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ดำเนินตามแผนที่ตั้งไว้ ประชุมวางแผนแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง ใช้จ่ายงบประมาณโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ตั้งพอเหมาะ พอดี พอเพียง สมดุลทุกด้าน ผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวกและจัดสรรงบประมาณให้พอเพียง ให้ประโยชน์เกิดกับผู้เรียนเป็นที่ตั้ง เพื่อให้ต่อยอดสู่สังคมได้และพร้อมรับกับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดในอนาคตได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ต้องจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรม เน้นความคุ้มค่าเหมาะสม พอเพียงแต่เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณ สามารถตรวจสอบได้ มีระบบตรวจสอบที่ชัดเจน โปร่งใสและมีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

4. ด้านบริหารทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ด้านบริหารทั่วไป คือ สถานศึกษาต้องมีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

4.1 โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการศึกษาในการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาทุกคนร่วมวางแผนงาน เพื่อกำหนดนโยบายของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ รายงานผลและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาและลงมือปฏิบัติได้จริง ชุมชนมีส่วนร่วมมีปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนทุกส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนดำเนินการ ติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการดำเนินการมาพัฒนาและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดให้รับทราบ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

4.2 โรงเรียนทรายทองวิทยา

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการบริหารโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการ ประหยัด พอเหมาะพอดี แต่ต้องไม่ขาดแคลนและติดลบงานทุกอย่างทำเป็นแบบวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผน ดำเนิน ติดตามและนำผลมาพัฒนาโรงเรียนต่อไป ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงาน และรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการจัดทำพื้นที่ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้พร้อมประสานความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยบูรณาการเข้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาให้พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง...”
(ครูผู้สอนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2565)

4.3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการบริหารทั่วไปโดยยึดหลักตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบาย มีแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่เหมาะสม มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ มีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา
(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบสิ่งที่ชุมชนต้องการ จัดแหล่งเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และนำไปใช้ได้จริง บรรยากาศภายในโรงเรียนร่มรื่น เย็นสบายและสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ส่งเสริมปลูกฝังให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ ควบคู่คุณธรรม...”
(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

“...ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ จัดแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้โดยรอบโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการจัดแหล่งเรียนภายนอก ให้ปราชญ์ชาวบ้านมาส่งเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นระบบและทันสมัย นำผลการดำเนินการเผยแพร่ต่อสาธารณะ...”
(ครูผู้สอนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2565)

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

การยกร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยการเก็บข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำผลที่ได้มาหาคาดัชนีความต้องการจำเป็น เพื่อมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นแล้วนำไปศึกษากับโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากผล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถวางแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดได้ดังนี้

วางแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. ด้านนโยบาย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาโรงเรียนโดยน่านโยบายยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน

1.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.5 สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

1.6 สถานศึกษาต้องมีกระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.7 สถานศึกษาสะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ด้านวิชาการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 สถานศึกษามีการวิจัยเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอน

2.3 สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2.4 สถานศึกษาใช้กระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ PDCA ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2.5 สถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

2.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และครบทุกระดับชั้น

2.7 ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมดุผลใน 4 มิติได้

2.8 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านงบประมาณ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

3.2 สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3.4 สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใสและทุกคนสามารถตรวจสอบได้

3.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทุกส่วนรับทราบร่วมกัน

3.6 สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือยแต่ไม่ขาดแคลน

3.7 สถานศึกษาบริหารงบประมาณบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน

4. ด้านบริหารทั่วไป มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 สถานศึกษามีการจัดตำแหน่งเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4.2 สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา

4.3 สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

4.4 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 สถานศึกษามีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ท้องถิ่นและเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

4.6 บุคลากรสถานศึกษาและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อนำมาเป็ส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

4.7 สถานศึกษามีฐานการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงและได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.6 สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ

4.7 สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

ตอนที่ 3 การตรวจสอบ ยืนยัน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

รายงานการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดและจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำรายงานแนวทางและคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับแก้ไขแนวทาง การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดและได้จัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ (ดังปรากฏในภาคผนวก ฉ) ผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้า พร้อมกับความสมดุลและมั่นคง เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการตนเองและภารกิจงานที่บุคคลนั้นกำลังกระทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ ย่อมสำเร็จ ประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556, น. 15) เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ คือความพอดีที่ไม่น้อยหรือมากเกินไป ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมพร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ อันประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะใช้ความรู้นั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนมีความระมัดระวังในขั้นตอนการปฏิบัติและเงื่อนไขคุณธรรมอันประกอบด้วยมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559, น. 10-12) จากกรอบหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาฯ ฉบับที่ 12 จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง รวมถึงการบูรณาการการบริหารสถานศึกษาพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยยึดหลักการสำคัญคือ รู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้องอีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและได้กำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปสู่ระบบการศึกษาใน 4 เรื่อง คือ การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนขยายผลสู่สถานศึกษา (คณะอนุกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา,

2550, น. 8) ดังนั้นการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาจึงควรเน้นที่การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการคิด การทำงาน และการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งมีพฤติกรรมที่อยู่อย่างพอเพียง เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในการดำเนินชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีสติ ตลอดจนใช้ปัญญาความรู้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555, น. 46) การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ต้องการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่รู้จักการแบ่งปันมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย

การบูรณาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้ในเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนโดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการสำคัญประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการมีความสำคัญ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นมา โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติยังคงประสบปัญหาในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ แม้จะมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติการให้ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการนิเทศการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนแล้วก็ตาม การบูรณาการการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนที่ต้องทำความเข้าใจและดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผล

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดและจัดทำคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ความมุ่งหมาย

2.1 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนได้นำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง

3. แนวทางการพัฒนา

3.1 ด้านนโยบาย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาโรงเรียนโดยน่านโยบายยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

3.1.2 สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.3 สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน

3.1.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

3.1.5 สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

3.1.6 สถานศึกษาต้องมีกระบวนการในการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.7 สถานศึกษาสะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

3.2 ด้านวิชาการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.2.1 สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2.2 สถานศึกษามีการวิจัยเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

3.2.3 สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

3.2.4 สถานศึกษาใช้กระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

3.2.5 สถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

3.2.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และครบทุกระดับชั้น

3.2.7 ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมคูลใน 4 มิติได้

3.2.8 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ด้านงบประมาณ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.3.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

3.3.2 สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.3.3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3.3.4 สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใสและทุกคนสามารถตรวจสอบได้

3.3.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทุกส่วนรับทราบร่วมกัน

3.3.6 สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือยแต่ไม่ขาดแคลน

3.3.7 สถานศึกษาบริหารงบประมาณบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน

3.4 ด้านบริหารทั่วไป มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.4.1 สถานศึกษามีการจัดทำแหล่งเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.4.2 สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา

3.4.3 สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

3.4.4 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.5 สถานศึกษามีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนท้องถิ่นและเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

3.4.6 บุคลากรสถานศึกษาและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

3.4.7 สถานศึกษามีฐานการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงและได้เรียนรู้ อย่างมีความสุข

3.4.8 สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ

3.4.9 สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

กลไกการบริหารจัดการ ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) การวางแผนเพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ต่อเนื่องจากการพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดานการวางแผนด้วยคำดัชนี *PNI_{Modified}* จัดลำดับความสำคัญได้ ดังนี้การกำหนดเป้าหมายนโยบายการจัดการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและจะต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอะไรบ้าง การวางแผน การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำและการดำเนินงานพร้อมนำสู่ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี การวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีเป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียนจึงควรมี การวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งจะครอบคลุมการวางแผนการบริหารโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปประเด็นด้านการวางแผนเพื่อนำไปสร้างรูปแบบ ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์ เนื่องด้วยการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพการณ์ในอนาคตและหากกลยุทธ์กำกับการทำงานขององค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกการวางแผนกลยุทธ์มีขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้าง 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal) 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงาน และกลยุทธ์ระดับโครงการ

2. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีจากการวางแผน กลยุทธ์โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจะต้องนำกลยุทธ์ระดับองค์กร ระดับแผนงานและระดับโครงการ มากำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรม โดยการเขียนโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Program Goal) วัตถุประสงค์ระดับโครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Outputs) ทรัพยากรและกิจกรรม (Input and Activities) ตัวชี้วัดแสดง เวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่แหล่งข้อมูลการอ้างอิง ฐานคิดที่สำคัญ ในแผนปฏิบัติการจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณของทุกโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผนงานหรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบบุคลากรทุกคนปฏิบัติภารกิจที่ได้เตรียมการหรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเองที่รับผิดชอบ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อะดับบุคคลและครอบครัว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ผู้บริหารการศึกษาจัดอบรมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และทุกคนจะได้ทำงานอย่างมีความสุข

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการ

ทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางานกิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน จึงต้องไขผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อ ๆ ไปซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบเป็นการตรวจสอบที่สามารถทำให้ทราบความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของงานในระยะนั้น ๆ ได้

2. การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน ในการตรวจวัดผลต้องอาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ เป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3. การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดีมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป

4. การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบงานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็ต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้ แล้วให้สำเร็จ ขั้นตอนนี้จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา การบริหารตามแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ ผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่ และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

แนวทางการนำคู่มือไปใช้ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม

1.1 การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดในตัวผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของจนถึงขั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

1.2 พัฒนาตัวผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ประเมินความพร้อมของสถานศึกษา

1.4 วางแผนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

2. การดำเนินงาน

2.1 จัดประชุมสัมมนารวมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนสู่การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้โรงเรียน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2.3 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงาน

2.5 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามปฏิทินปฏิบัติงาน

2.6 ประชุมสรุปงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. การประเมินผล

3.1 วางกรอบการประเมิน

3.2 สร้างแบบประเมินตามองค์ประกอบที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน

3.3 ประเมินผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 แปลผลข้อมูล

3.5 ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

4. การรายงานผล

4.1 นำผลสะท้อนจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข

4.2 จัดทำขอมูลสารสนเทศ

4.3 รายงานผลให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายได้ทราบ

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำทางวิชาการและนวัตกรรมการเรียนรู้

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้งทักษะการทำงานเป็นทีม

3. คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องได้รับการอบรมพัฒนาตนเองในด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

4. โรงเรียนกำหนดเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ในการพัฒนาสู่สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง

5. ปฏิบัติตามคู่มือและปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. มีการนิเทศ ติดตามงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิทินการนิเทศติดตาม

7. ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมมีการสื่อสารทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

8. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิทินการนิเทศติดตาม

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม) โดยนำเสนอด้วยตนเอง เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์ขอมูลแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักการและเหตุผล	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
2. ความมุ่งหมาย	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3. แนวทางการพัฒนา						
3.1 ด้านนโยบาย						
3.1.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาโรงเรียนโดยนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.1.2 สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.1.3 สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.1.4 สถานศึกษามีการติดตามผล การดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการ ประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.1.5 สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.1.6 สถานศึกษาต้องมีกระบวนการในการทำงาน(PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	4.86
3.1.7 สถานศึกษาสะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2 ด้านวิชาการ						
3.2.1 สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.2 สถานศึกษามีการวิจัยเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.3 สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องใน การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล
3.2.4 สถานศึกษาใช้กระบวนการ PDCA ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.5 สถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่างๆครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบ ทุกระดับชั้น	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.7 ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมดุลใน 4 มิติได้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2.8 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3 ด้านงบประมาณ						
3.3.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล
3.3.2 สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.4 สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใสและทุกคนสามารถตรวจสอบได้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทุกส่วนรับทราบร่วมกัน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณให้ทุกส่วนรับทราบร่วมกัน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.6 สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือยแต่ไม่ขาดแคลน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3.7 สถานศึกษาบริหารงบประมาณบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.4 ด้านบริหารทั่วไป						
3.4.1 สถานศึกษามีการจัดทำ แหล่งเรียนรูบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4.2 สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4.3 สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4.4 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4.5 สถานศึกษามีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ท้องถิ่นและเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
4. กลไกการบริหารจัดการ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล
5. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้						
5.1 การเตรียมความพร้อม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
5.2 การดำเนินงาน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
5.3 การประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.43	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 4.15 พบว่าผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$ และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำเสนอสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

5.1.1 สถานภาพทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 94.86) รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 5.14) เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (คิดเป็นร้อยละ 30.51) สถานศึกษาขนาดเล็ก (คิดเป็นร้อยละ 26.59) สถานศึกษาขนาดกลาง (คิดเป็นร้อยละ 22.96) สถานศึกษาขนาดใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 19.94)

5.1.2 สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก รายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านนโยบาย ตามลำดับ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (ดัชนี $PNI_{Modified}$) ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ด้านนโยบาย สรุปได้ว่า ประเด็น มีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.28 และประเด็นมีการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ น้อยที่สุด คือ 0.25

ด้านวิชาการ สรุปได้ว่าประเด็นมีการติดตามการดำเนินการวิจัยสู่การจัดการเรียนการสอนมีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.36 ประเด็นมีการนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการนิเทศไปใช้พัฒนางานกิจกรรมส่งเสริมการศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.28

ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่าประเด็นมีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณมีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.35 และประเด็นมีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณมีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.25

บริหารทั่วไป สรุปได้ว่า ประเด็นมีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา มีค่า $PNI_{Modified}$ มากที่สุด คือ 0.34 และประเด็นมีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษามีค่า $PNI_{Modified}$ ที่น้อยที่สุด คือ 0.18

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่าทั้ง 4 ด้าน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านนโยบายและด้านบริหารทั่วไป ส่วนรองลงมาคือด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงบประมาณ การที่ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้นโยบายเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ทำให้ตระหนักและเห็นความสำคัญ นำมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยกำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสู่แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อทุกคนจะได้มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาผู้เรียนรวมทั้งชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ โฉมเฉลา (2557) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหาร

จัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทองดี พิมพ์พิศา (2558) ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ผล การศึกษาพบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า การนำสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียนยังต้องได้รับการพัฒนา อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความเข้าใจใน การนำไปใช้กับผู้เรียนและยังขาดการวางแผนร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานไม่เป็น กระบวนการ ขาดการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ขาดการวิจัยหรืออาจมีการวิจัย แต่ไม่นำผลการวิจัย มาปรับปรุงพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกัน ส่งผลให้ด้านวิชาการอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา สอดคล้องกับ งานวิจัยของเชาวเรศ ใจทัด (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัย สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ ในระดับมาก บุญชนะ บุญโตนด (2562) วิจัยการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน

5.2.2 ด้านบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ามีการจัดอาคารสถานที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ แต่อาจป็น การเรียนรู้ที่ไม่คงทนและยั่งยืน แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ควรมีการประสานสัมพันธ์กับ ชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาส่วนร่วม ผู้ปกครองเข้าใจและสนับสนุนส่งเสริมคุณลักษณะ อยู่อย่าง พอเพียง ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารุวรรณ วงศ์นิคม (2556) ได้ ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัย การอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาและด้านวัดและ ประเมินผลการศึกษาตามลำดับสำหรับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยการอาชีพฝาง ควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มี

ส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียงในสถานศึกษาชุมชนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง

5.2.3 ส่วนผลการวิจัยโดยรวมด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากขาดการส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาอาจมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ แต่การดำเนินการไม่ตรงตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ไม่โปร่งใส ไม่มีการตรวจสอบที่เป็นระบบหรือตรวจสอบไม่ได้ บางโครงการ/กิจกรรมกำหนดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่มั่นคงและยั่งยืน ไม่มีความคุ้มค่าขาดการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการใช้งบประมาณต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทราบสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรญาณภัทร์ วรณัฐวัฒน์ชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี สหวิทยาเขตวงพระจันทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้และใช้คุณธรรมในการวางแผน กำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ให้สถานศึกษาเป็นที่พัฒนาชุมชนและพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง

5.2.4 ผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไปและด้านนโยบาย ตามลำดับ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดให้ความสำคัญในเรื่องการขับเคลื่อนในสถานศึกษาและมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีการประเมินเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงทำให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ผุยผง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการประเมินความเหมาะสมและ
เป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผลจากการศึกษา พบว่า ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการอยู่ระดับปานกลาง
ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการวางแผนร่วมกันทั้ง
ด้านงบประมาณและด้านการจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าใจใน
การนำไปใช้กับผู้เรียน ปฏิบัติงานให้เป็นกระบวนการ มีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการวิจัย
เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนมีแผนปฏิบัติ
ประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ดำเนินการให้ตรงตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้โปร่งใสมี
การตรวจสอบที่เป็นระบบโครงการ/กิจกรรมกำหนดขึ้นต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่มั่นคงและยั่งยืน
มีความคุ้มค่า ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการใช้งบประมาณต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
ทราบ

5.3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบาย สถานศึกษาควรมีการนำนโยบายปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี แล้วดำเนินการตามนโยบาย ติดตามผล
การดำเนินการและนำผลการติดตามมาพัฒนาต่อไป ด้านวิชาการควรมีแผน/กิจกรรมส่งเสริม
การศึกษามุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริม
การศึกษามุ่งเน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำงานเป็นแบบวงจรคุณภาพ
(PDCA) มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ มีการวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา
ด้านงบประมาณ ควรมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ควรมีการประชุมวางแผนการ
ใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ง
บประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล บริหารจัดการบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน โปร่งใส
สามารถตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านบริหารทั่วไป ควรมีการนำผลการติดตามไปใช้เป็น
ข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ
ภายนอก มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้และจัดสภาพ
บรรยากาศในสถานศึกษา มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงาน มีการรายงานผล
การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปี
การศึกษา จากผลการวิจัยดังนั้น ควรนำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำงานอย่างมีกระบวนการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนและสถานศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้ได้ระบบการบริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กลุมงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- ครรชิต มัลยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.
- ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. (2558). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: โปกส์มีเดียแอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด.
- จิราพร ผุยผง. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการเพิ่มสมดุลในการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่น จำกัด.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรารุช. (2553). ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่งจำกัด.
- จิรายุทธ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเศรษฐกิจและชุมชน. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- จุฑามาศ พัฒนศิริ. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. (2547). การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เขาวเรศ ใจทัด. (2559). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐรฎา พวงจันทร์. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 7(69), 33-36.

- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2558). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์และการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงใจ อินทร์พรม. (2550). *การประเมินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดตาก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- दारूरธรรม วงศ์นิคม. (2556). *การบริหารการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ธาตุอักษร.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). *การศึกษาศาภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา. (2557). *การศึกษาศาภาพการจัดการการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทองดี พิมพ์พิศา. (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). *ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). *ไต่ถ้อยการบริหาร*. เชียงใหม่: ออเรนจ์ กรุป ดีไซน์.
- นิคม มุสิกคามะ. (2542). *ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- นุติ รุ่งสว่าง. (2543). *การพัฒนาคู่มือการสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- ปริญานุช พิบูลสราวุธ. (2550). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การค้า สกสศ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2547). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักนักพิมพ์แม่ค.
- เปรมฤทัย พงษ์พันธ์. (2556). *การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและ
การบริหาร จัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนัก
งานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.*
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิชามญญ์ แซ่จัน (. 2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- พินิจ เครือเหลา. (2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- พิสิฐ รักรพม. (2556). *การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของ
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28.*
- มัลลิกา สีดาเดช. *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร*
- ยุทธศาสตร์ ปะนามะทั่ง. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและ
ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วรัญญาภัทร์ วรัญญ์วัฒนชัย. (2561). *ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน
การส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี
(สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). *การบริหารจัดการตามแนวคุณธรรมและแนวเศรษฐกิจพอเพียง*.
กรุงเทพฯ: โฟรเพช.

- ศรีสุภาวงศ์ ระเบียบ. (2559). *การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมพร เทพสิทธา. (2548). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสาร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บூค พอยท์.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุภาเพ็ญ เตชะเพิ่มผล. (2554). *การพัฒนาารูปแบบสุขภาวะชุมชนเพื่อความอยู่ดีมีสุขโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตำบลนาข่า อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สุรพงศ์ มงคลสุคนธ์รักษ์. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2555). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2560). *คู่มือการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- อภิชัย พันธเสน. (2550). *โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียน บทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

- อรรรรณ ป้อมดำ. (2561). *การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2. ลพบุรี: โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเป้า สพฐ. ปีงบประมาณ 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.*
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). รูปแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 10(2), 118-123.
- Bottery, M. (2012). Leadership, the logic of sufficiency and the sustainability of education. *Education Management Administration and Leadership*. 40(4), 449- 463.
- Drechsler, W. (2016). *Public administration within the sufficiency economy*. *Thai Journal of Public Administration*, 14(1), 9-29.
- Good, C. V. (1982). *Dictionary of education*. New York: McGraw- Hill Book. Hills.
- Heinrichs, H. (2013). *Sharing economy: a potential new pathway to sustainability*. *GAIA-Ecological Perspectives for Science and Society*, 22(4), 228-231.
- Seubsman, S. A., Kelly, M., and Sleight, A. (2013). The sufficiency economy and community sustainability in rural northeastern Thailand. *Asian Culture and History*, 5(2), 57.
- Shone, J. J. (2014). The Sufficiency Economy Philosophy (SEP) and its international role in Sustainable Development as seen in application in the SEP Model Villages of the Lao PDR and Timor-Leste. In Presentation given at the 3rd MSSRC International Conference on Mekong Region and ASEAN in Transition: People and Transborder (No. 11-12).
- Stoner, J. A. F. and Wankel, C. (1986). *Management*. New Jersey: Englewood Cliffs. Pren tice-hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ก.1 รายนามผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ชื่อ-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
นางอภิศญาธรมี ประราศรี	(กศ.ด.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญ การพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาร้อยเอ็ด	โครงสร้าง และเนื้อหา
นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท	(กศ.ม.) การบริหารจัดการ การศึกษา	ผู้อำนวยการชำนาญ การพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย	การบริหาร การศึกษา
นายศิริ ณะมูล	(กศ.ม.) การบริหารการศึกษา	ผู้อำนวยการชำนาญ การพิเศษ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย	การบริหาร การศึกษา
นางปราณี เวชกามา	(กศ.ม.) ภาษาไทย	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย	ภาษาและ เนื้อหา
นางทองไพร เปรมปรี	(กศ.ม.) การวัดผลการศึกษา	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย	สถิติ การ วัดผลและ ประเมินผล

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางอภิศญาศรี กระจ่างศรี

ด้วยนางสาวรุภาพนิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๙๒๑๑๑๔ ต่อ ๑๖๙

ที่ ขว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายศิริ ธนะมูล

ด้วยนางสาวสุภาณิดา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๙๒๑๑๘ ตีข ๑๖๓๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท

ด้วยนางสาวธรรมาภรณ์ สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๒๑๑๑ ต่อ ๑๖๓/

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางปราณี เวชกามา

ด้วยนางสาวฐาปณิดา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

 คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
 อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๓

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางทองไพร เปรมปรี

ด้วยนางสาวธรรมาภรณ์ สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๗๑๑๑๔ ต่อ ๑๖๓๗

ที่ ขว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนผาน้ำทิพย์วิทยา

ด้วยนางสาวรุภาพนิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๙

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพนเมืองประจักษ์

ด้วยนางสาวรุภาพนิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๙๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ขว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธงธานี

ด้วยนางสาวรุภาพนิดา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๓

ที่ ขว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวไทรวิทยา

ด้วยนางสาวฐาปณิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๓

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคาร

ด้วยนางสาวรุภาพณิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๗

ที่ ขวอ๖๑๙.๐๒/ว๑๓๑๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ด้วยนางสาวสุภาณีดา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท

ด้วยนางสาวสุภาพณิศา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครูคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๓๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นายทรงศักดิ์ พรรณศรี

ด้วยนางสาวธรรมาภรณ์ สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครูศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครูศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๓๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นางจุลจิรา ทาสระคู

ด้วยนางสาวฐาปณิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๓๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๓

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นายบุญฤทธิ์ จันทร์ตตุการ

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๗/๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/วท๖๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นางสาวสุภัททิศา พวงศรี

ด้วยนางสาวสุภาพนิศา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๗๒๑๑๘ ต.บ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นายชวลิต พาระแพน

ด้วยนางสาวรุฐาปณิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๗๒๑๑๘ ตย ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นายปฐภากรณ์ มีรัตนไพโร

ด้วยนางสาวฐาปณิตา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๘๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๗๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๓๖๙๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน นางจงใจ กองสุข

ด้วยนางสาวรุปรุภา สว่างศรี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๓๔๒๑๐๒๐๐๓๐๒ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
โทรศัพท์ ๐๔๓๓๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๗

ภาคผนวก ค

เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 4 ด้าน
 - 2.1 ด้านนโยบาย
 - 2.2 ด้านวิชาการ
 - 2.3 ด้านงบประมาณ
 - 2.4 ด้านบริหารทั่วไป
3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบนี้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ กับผู้ตอบแบบสอบถามนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี

นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะส่วนบุคคล โปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับสภาพของท่าน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

2. ขนาดของสถานศึกษา

() สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-119 คน

() สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 120-719 คน

() สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 720-1,679 คน

() สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน 1,680 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด

คำชี้แจง: ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ทั้งในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อระบุว่าสถานศึกษาของท่านมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
40.	สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนา สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา											

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้
ธัญปณิศา สว่างศรี

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) สำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
3. การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อองค์กรหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ - นามสกุล
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขา
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
4. สถานที่ทำงาน

เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวธรรมาภรณ์ สว่างศรี

สถานที่

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น.ถึงเวลา.....น..

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1. ด้านนโยบาย

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านนโยบายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านวิชาการ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวิชาการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านงบประมาณ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านบริหารทั่วไป

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารทั่วไปอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หลังจากที่ท่านได้ศึกษาคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยแนบมาพร้อมนี้
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นแต่ละช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้
 - 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด
3. กรณีที่ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาระบุทนายแบบประเมิน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวธัญญา สว่างศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อ	รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไป				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.6 บุคลากรสถานศึกษาและครูเรียนมีส่วนร่วมในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อนำมาเป้น ส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ของผู้เรียน										
	4.7 สถานศึกษามีฐานการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงและได้เรียนรู้อย่างมีความสุข										
	4.8 สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ										
	4.9 สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา										
4	กลไกการบริหารจัดการ										
5	แนวทางการนำรูปแบบไปใช้										
	5.1 การเตรียมความพร้อม										
	5.2 การดำเนินงาน										
	5.3 การประเมินผล										
	5.4 การรายงานผล										
6	เงื่อนไขความสำเร็จ										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเนื้อหาของแบบสอบถามการวิจัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9.	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25.	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
26.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
27.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

คำอธิบายจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ จ.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	ข้อ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1.	.44	.85	21	.66	.76
2.	.37	.66	22	.66	.66
3.	.59	.84	23	.58	.66
4.	.66	.85	24	.68	.81
5.	.42	.66	25	.79	.81
6.	.60	.85	26	.65	.72
7.	.57	.72	27	.65	.86
8.	.39	.53	28	.59	.81
9.	.66	.84	29	.66	.81
10.	.41	.80	30	.58	.85
11.	.42	.57	31	.58	.87
12.	.46	.59	32	.69	.86
13.	.47	.67	33	.69	.88
14.	.58	.60	34	.59	.78
15.	.31	.62	35	.72	.79
16.	.31	.62	36	.65	.76
17.	.39	.62	37	.75	.84
18.	.33	.62	38	.65	.66
19.	.30	.62	39	.65	.72
20.	.68	.85	40	.75	.85

สภาพปัจจุบันได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .30-.79 ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ .94 สภาพที่พึงประสงค์ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .53-.88 ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ .98

ภาคผนวก ฉ

คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือ

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้วิจัย
นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดเล่มนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดและสังกัดอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นคู่มือทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย บทนำ ความมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) งบประมาณ 4) ดานบริหารทั่วไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสามารถนำไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาต่อไป

สารบัญ

หัวข้อเรื่อง	หน้า
คำนำ	2
สารบัญ	3
คำชี้แจงในการใช้คู่มือ	4
หลักการและเหตุผล	5
ความมุ่งหมาย.....	7
แนวทางการพัฒนา.....	7
กลไกการบริหารจัดการ	9
เงื่อนไขความสำเร็จ	13
บรรณานุกรม	14

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นสำหรับให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดและบุคคลอื่นที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาใหม่มากที่สุด ดังนั้นสิ่งที่ผู้ใช้คู่มือควรจะได้ทราบและตระหนักถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ และ ขอจำกัดในการใช้คู่มือฉบับนี้

1. คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย บทนำ ความมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านบริหารทั่วไป

2. ในการนำเสนอแนวทางการดำเนินการ / วิธีการนั้น เป็นการนำเสนอครบทั้ง 4 ด้าน ผู้ใช้คู่มือสามารถนำไปปรับใช้ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์และระบบการบริหารของโรงเรียนแต่ละแห่ง

3. การปฏิบัติภารกิจตามคู่มือนี้จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยหลักการทำงาน อย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลและมั่นคง เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการตนเองและภารกิจงานที่บุคคลนั้นกำลังกระทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ ย่อมสำเร็จ ประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (จिरายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556, น. 15) เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นตอนความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยหรือมากเกินไป ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมพร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้อันประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะใช้ความรู้นั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน มี ความระมัดระวังในขั้นตอนการปฏิบัติและเงื่อนไขคุณธรรมอันประกอบด้วยมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559, น. 10-12) จากกรอบหลักการของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง รวมถึงการบูรณาการการบริหารสถานศึกษาพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและได้กำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปสู่ระบบการศึกษาใน 4 เรื่อง คือ การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนขยายผลสู่สถานศึกษา (คณะอนุกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา, 2550, น. 8) ดังนั้นการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาจึงควรเน้นที่การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการคิด การทำงาน และการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งมีพฤติกรรมที่อยู่อย่างพอเพียง เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในการดำเนินชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีสติ ตลอดจนใช้ปัญญาความรู้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555, น. 46) การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ต้องการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปันมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย

การบูรณาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้ในเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อน โดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการสำคัญประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการมีความสำคัญ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นมา โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติยังคงประสบปัญหาในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ แม้จะมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติการให้ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการนิเทศการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนแล้วก็ตาม การบูรณาการการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนที่ต้องทำความเข้าใจและดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาส่งเสริม ในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผล

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดและ

จัดทำคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียน ได้นำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง

แนวทางการพัฒนา

1. ด้านนโยบาย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
 - 1.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาโรงเรียนโดยน่านโยบาย ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา
 - 1.2 สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3 สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน
 - 1.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
 - 1.5 สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
 - 1.6 สถานศึกษาต้องมีกระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.7 สถานศึกษาสะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. ด้านวิชาการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
 - 2.1 สถานศึกษามีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 2.2 สถานศึกษามีการวิจัยเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2.3 สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2.4 สถานศึกษาใช้กระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2.5 สถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาดูงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เน้นการนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้จริง

2.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และครบทุกระดับชั้น

2.7 ผู้เรียนต้องเข้าใจและสามารถถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ตามหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ นำสู่สมดุลใน 4 มิติได้

2.8 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านงบประมาณ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

3.2 สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3.4 สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างโปร่งใสและทุกคนสามารถตรวจสอบได้

3.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทุกส่วนรับทราบร่วมกัน

3.6 สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือยแต่ไม่ขาดแคลน

3.7 สถานศึกษาบริหารงบประมาณบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน

4. ด้านบริหารทั่วไป มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 สถานศึกษามีการจัดทำแหล่งเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4.2 สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา

4.3 สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

4.4 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายและการวางแผนงานให้สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 สถานศึกษามีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ท้องถิ่นและเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

4.6 บุคลากรสถานศึกษาและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

4.7 สถานศึกษามีฐานการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงและได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.6 สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ

4.7 สถานศึกษามีการรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

กลไกการบริหารจัดการ

ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P)

การวางแผนเพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องจากการพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวางแผนด้วยคาคัดชนี *PNI_{Modified}* จัดลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ การกำหนดเป้าหมายนโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และจะต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอะไรบาง การวางแผนการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำและการดำเนินงานพร้อมนสู่ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

ประจำป การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำป เป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนกำหนดเป็นวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน จึงควรมีการวางแผนกลยุทธ์ซึ่งจะครอบคลุมการวางแผนการบริหารโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นด้านการวางแผนเพื่อนำไปสร้างรูปแบบ ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์เนื่องด้วยการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพการณ์ในอนาคตและหากกลยุทธ์กำกับการทำงานขององค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกการวางแผนกลยุทธ์มีขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้าง 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal) 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานและกลยุทธ์ระดับโครงการ

2. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำป จากการวางแผนกลยุทธ์โรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจะต้องนำกลยุทธ์ระดับองค์กรระดับแผนงานและระดับโครงการมากำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมโดยการเขียนโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Program Goal) วัตถุประสงค์ระดับโครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Outputs) ทรัพยากรและกิจกรรม (Input and Activities) ตัวชี้วัดแสดงเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่แหล่งข้อมูลการอ้างอิง ฐานคติที่สำคัญในแผนปฏิบัติการ จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณของทุกโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D

การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผนงานหรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายทุกคนปฏิบัติภารกิจที่ได้เตรียมการหรือวางแผนล่วงหน้าไวแล้วในงานของตนเองที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อะดับบุคคลและครอบครัว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ผู้บริหารการศึกษา

จัดอบรมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และทุกคนจะได้ทำงานอย่างมีความสุข

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C)

การตรวจสอบและประเมินผล เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางานจึงต้องไหลผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ต่อ ๆ ไปซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การระบุสภาพความสำเร็จของงานในเวลาที่ตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบที่สามารถทำให้ทราบความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของงานในระยะนั้น ๆ ได้
2. การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน ในการตรวจวัดผลต้องอาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ เป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น
3. การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป
4. การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมิน จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)

การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบวาทานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานหรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ ขั้นตอนนี้จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

การบริหารตามแนวคิด วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้มีคุณภาพ

แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

การสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม

1.1 การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดในตัวผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจนถึงขั้นสามารถนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม

1.2 พัฒนาตัวผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ประเมินความพร้อมของสถานศึกษา

1.4 วางแผนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนสู่สถานศึกษาพอเพียง

2. การดำเนินงาน

2.1 จัดประชุมสัมมนาพร้อมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนสู่การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและใช้เป็แนวทางในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2.3 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงาน

2.5 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามปฏิทินปฏิบัติงาน

2.6 ประชุมสรุปงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. การประเมินผล
 - 3.1 วางกรอบการประเมิน
 - 3.2 สร้างแบบประเมินตามองค์ประกอบที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน
 - 3.3 ประเมินผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 - 3.4 แปลผลข้อมูล
 - 3.5 ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการประเมิน
4. การรายงานผล
 - 4.1 นำผลสะท้อนจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข
 - 4.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.3 รายงานผลให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบ

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และนวัตกรรมการเรียนรู้
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้งทักษะการทำงานเป็นทีม
3. คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องได้รับการอบรมพัฒนาตนเองในด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
4. โรงเรียนกำหนดเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง
5. ปฏิบัติตามคู่มือและปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. มีการนิเทศ ติดตามงานการบริหารพัฒนาโรงเรียนสู่การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิทินการนิเทศติดตาม
7. ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมมีการสื่อสารทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
8. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิทินการนิเทศติดตาม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 4)* .

กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการเพิ่มสมดุลในการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่น จำกัด.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง*.

กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

ทีศนา เขมมณี. (2558). ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด.

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 6(2), 38-49.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ภาคผนวก ช

ภาพประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ข.1 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นายเทพรังสรรค์ สุวรรณโท
วันที่ 12 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.2 สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นายทรงศักดิ์ พรรณศรี
วันที่ 12 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.3 สัมภาษณ์ครูผู้จัดการเรียนรู้โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย นางจุลจิรา ทาสระคู
วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.4 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา นายบุญเยี่ยม ศรีสุขกาญจน์
วันที่ 13 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.5 สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนทรายทองวิทยา นายปฐากรณ์ รัตน์ไพโร
วันที่ 13 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.6 สัมภาษณ์ครูผู้จัดการเรียนรู้โรงเรียนทรายทองวิทยา นางจงใจ กองสุข
วันที่ 13 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.7 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นายบุญภพ จันทมัตตการ
วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.8 สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นางสาวสุปณิตา พวงศรี
วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

ภาพที่ ข.9 สัมภาษณ์ครูผู้จัดการเรียนรู้โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล นายชวลิต พาระแพน
วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ฐาปณิตา สว่างศรี และจำเนียร พลหาญ. (2566). แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(1), มกราคม-มิถุนายน.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวฐาปณิตา สว่างศรี
วัน เดือน ปี เกิด	21 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	124 หมู่ 10 ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	124 หมู่ 10 ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด 45240
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย 108 ถนนปัทมานนท์ ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญพิเศษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2554	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2565	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม